

Európska
komisia

PANORAMA

Zaostrené na európsku regionálnu a mestskú politiku

ZIMA 2018 / č. 67

Porýnie-Falcko:
cezhraničná podpora

Prepájanie
mestských výziev
s riešeniami

RegioStars
v stredobode
pozornosti

Regionálna
a mestská politika

Kultúrne
dedičstvo:
rozširovanie
obzorov

PANORAMA

V tomto vydaní...

Zimné vydanie časopisu *Panorama* je už k dispozícii na stiahnutie a pokrýva širokú škálu tém od mestských otázok po kultúrne a priemyselné zmeny.

Úvod patrí správe rakúskeho predsedníctva o tom, ako ich tím pripravil rokovania v Rade o legislatívnom balíku na roky 2021 – 2027. V rozhovore sa spoločne predstavili ministerská predsedníčka vlády Malu Dreyerová a minister hospodárstva Dr. Volker Wissing z Porýnia-Falcka. Pozrieme sa tiež na to, ako finančné prostriedky EÚ prispeli k Európskemu roku kultúrneho dedičstva, ako pomáhajú regiónom, v ktorých dochádza k priemyselnému prechodu, a priblížime niektoré projekty podporované v rámci programu Inovačné činnosti v mestách.

V časti Vašimi slovami sú predstavené názory z Kastílie-La Mancha, Fínska a južného Poľska a mladí ľudia rozprávajú o svojich skúsenostiach s dobrovoľníckym mládežníckym programom iniciatívy Interreg a mediálnym programom Youth4Regions.

Porozprávali sme sa aj s tohtoročnými víťazmi ocenenia RegioStars, niekoľkými fotografiami si pripomínáme Európsky týždeň regiónov a miest 2018 a predstavujeme niekoľko najdôležitejších bodov nedávno vydanéj Regionálnej ročenky Eurostatu 2018. V časti venovanej projektom navštívime Poľsko, Dánsko, Slovensko, Taliansko a Grécko.

Príjemné čítanie!

AGNÈS MONFRET

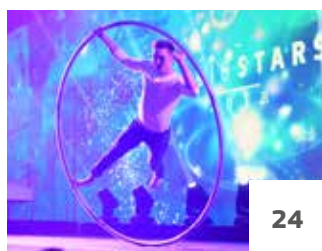
Vedúca oddelenia pre komunikáciu, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Európska komisia

12

14

24

38

EDITORIÁL.....	03	PREHLAD NOVINEK.....	35
RAKÚSKE PREDSEDNÍCTVO: SPLNENIE ÚLOH.....	04	MAPY: MERANIE RODOVEJ ROVNOSTI.....	36
ZÁVÄZOK VOČI NAJVZDIALENEJŠIM REGIÓM.....	07	ÚZEMNÁ SPOLUPRÁCA V OBLASTI KULTÚRNEHO	
INOVATÍVNE RIEŠENIA MESTSKÝCH VÝZIEV.....	08	DEDIČSTVA.....	38
ROZHOVOR: MALU DREYER A VOLKER WISSING		FINANCOVANIE EÚ JE KLÚČOVÉ PRE POKROK POĽSKA.....	42
Z PORÝNIA-FALCKA.....	12	POLITIKA SÚDRŽNOSTI: POHĽAD FÍNSKA.....	43
POMOC REGIÓM ZAMERANÝM NA ŤAŽBU UHLIA		KASTÍLIA-LA MANCHA CHCE VÄČŠIU	
PRI PRECHODE.....	14	A LEPŠIU SÚDRŽNOSŤ.....	44
ZAMERANIE NA ÚZEMIA S GEOGRAFICKÝMI ŠPECIFIKAMI.....	18	PROJEKT INTERREG EUROPE CYBER.....	45
ZACHYTENÉ FOTOAPARÁTOM: EURÓPSKY		ŠTATISTIKY EURÓPSKÝCH REGIÓM.....	46
TÝŽDEŇ REGIÓM A MIEST.....	20	BOJ PROTI PODVODOM A KORUPCII V OBLASTI	
VYVRCHOLENIE EURÓPSKEHO TÝŽDŇA REGIÓM		POSKYTOVANIA FINANCOVANIA.....	50
A MIEST, PROGRAM MASTER CLASS.....	22	INFORMAČNÉ MIESTO: FINANČNÉ NÁSTROJE.....	52
VÍŤAZI REGIOSTARS V STREDOBODE POZORNOSTI.....	24	STRATÉGIA NA ZÁCHRANU JESETERA DUNAJSKÉHO.....	54
MLADÍ NOVINÁRI VYJADRUJÚ SVOJ NÁZOR.....	28	PROJEKTY Z DÁNKA, TALIANSKA/GRÉCKA,	
MLADÍ DOBROVOĽNÍCI INTERREG.....	32	ZO SLOVENSKA A Z POĽSKA.....	55
PODPORA V RÁMCI EUSALP.....	34		

EDITORIÁL

Pred dvoma mesiacmi som vás v predchádzajúcom vydaní časopisu *Panorama* vyzvala, aby ste využili príležitosť, ktorú ponúka Európsky týždeň regiónov a miest, a prispeli k súčasným úvahám, v rámci ktorých sa stavajú základy politiky súdržnosti na nasledujúce desaťročie. Vtedy sme ešte nevedeli, že tento týždeň sa ukáže ako doteraz najväčšie stretnutie odborníkov v oblasti politiky súdržnosti. V centre Square v Bruseli sa zišlo viac ako 7 000 partnerov, ktorí sa zúčastnili podujatia, ktoré otvoril predseda Juncker.

Tento veľký úspech nie je len dobrým znamením pre budúcnosť našej politiky. Je aj dôkazom jej životaschopnosti a schopnosti priniesť lepšiu, spravodlivejšiu a silnejšiu Európu vďaka zapojeniu tisícov odhodlaných ľudí v celej Únii. O pár mesiacov sa konajú európske voľby a je veľmi dôležité, aby sme spomenuli všetko, čo sme spoločne dosiahli pre regióny a pre občanov.

Svojou snahou zabezpečiť, aby nijaký región ani človek nezostal v pozadí, zostala politika súdržnosti predovšetkým verná svojim základom. Kľúčovými míľnikmi sú v tomto ohľade určite napríklad iniciatíva *Catching-Up Regions* alebo práca vykonávaná na uľahčenie integrácie migrantov. Treba spomenúť aj obrovskú podporu z fondu solidarity EÚ pre regióny zasiahnuté prírodnými katastrofami a naše neustále úsilie o prekonanie prekážok cezhraničného života a práce.

Okrem toho sme zintenzívnili našu podporu regiónom EÚ pri priemyselnom prechode, identifikovali ich konkurenčné výhody a podporili MSP na ceste k hospodárstvu bez emisií uhlíka. Napríklad naša nedávna iniciatíva pre regióny zamerané na ťažbu uhlia pri prechode pomohla vyše 40 regiónom v 12 rôznych členských

štátoch nájsť nové príležitosti na rast. Podporou hospodárskej diverzifikácie a presadzovaním takmer 120 stratégií pre inteligentnú špecializáciu sa politika súdržnosti stala rozhodujúcim katalyzátorom odolnosti, konkurencieschopnosti a väčšej sociálno-hospodárskej konvergencie medzi regiónmi.

Napokon sme ako nikdy predtým vyvíjali neustálu snahu robiť veci lepšie a jednoduchšie, a to v súlade s mojím záväzkom pri nástupe do funkcie. Dôrazne sme pracovali na meraní a zvyšovaní vplyvu našich politik, najmä prostredníctvom spustenia komplexnej platformy otvorených údajov alebo spojením síl s Junckerovým investičným plánom. Takisto sme splnomocnili Skupinu na vysokej úrovni zameranú na zjednodušenie, aby predložila zmysluplné zjednodušujúce návrhy, ktoré sa stali súčasťou nariadenia Omnibus a našich úvah o budúcnosti politiky súdržnosti.

Na všetky tieto úspechy môžeme byť hrdí! Vďaka vašej pretrvávajúcej podpore som presvedčená, že nás čaká oveľa viac a že naše konanie bude aj naďalej stelesňovať samotnú podstatu politiky súdržnosti: zlepšenie každodenného života európskych občanov. ■

Corina Crețu

Európska komisárka pre regionálnu politiku

„Menej je viac!“

Zasadnutie Rady pre všeobecné záležitosti (súdržnosť), 30. novembra 2018

Rozhovor s tímom rakúskeho predsedníctva EÚ o stave rokovaní v Rade, o prístupe k zjednodušeniu, ale aj o jeho štvornohej podpore.

Rakúske predsedníctvo Rady EÚ sa končí 31. decembra. Len mesiac pred začiatkom predsedníctva Komisia predložila návrhy na politiku súdržnosti po roku 2020 a Rakúsko a jeho vyjednávači tak zohrali ústrednú úlohu pri príprave pôdy na diskusie v Rade. Časopis *Panorama* sa porozprával s členmi bruselského tímu, Johannesom Rossbacherom, Alexandrom Ferstlom a Christophom Klemencicom

Ako to vyzerá s legislatívnym balíkom na roky 2021 – 2027?

Johannes Rossbacher: Musím povedať, že sa to uberá správnym smerom. Priblížujeme sa k dosiahnutiu dohody o hlavných kapitolách nariadenia o spoločných ustanoveniach. Okrem toho Rada už takmer dokončila nariadenie o EFRR. Naša pracovná skupina v Rade mala na stole päť legislatívnych návrhov a snažili sme sa dosiahnuť čo najrýchlejší a najobsiahlejší pokrok.

Ako ste pristupovali k rokovaniam?

Alexander Ferstl: V prvom rade sme boli presvedčení, že návrhy Komisie sú rozumné a sú skutočným krokom v ústrety zjednodušeniu. S prihliadnutím na túto skutočnosť sme sa usilovali obmedziť zmeny navrhovaného právneho znenia. Domnievame sa, že všetko sa nemusí regulovať, čiže v tomto zmysle je menej viac.

Uspeli ste?

Christoph Klemencic: Myslím, že áno. Zachovali sme prvky zjednodušenia, ktoré navrhla Komisia, a dosiahli sme ešte viac. Pozrime sa napríklad na partnerskú dohodu. Prečo by členský štát s nízkymi rozpočtovými prostriedkami alebo len s jedným programom zahŕňajúcim viacero fondov mal vyvíjať osobitné úsilie a spisovať takýto dokument? Náš návrh, aby sa v určitých prípadoch vynechal tento dodatočný krok, schválili aj ministri na zasadnutí Rady 30. novembra.

Dosiahla sa dohoda o rozpočte?

JR: Diskusie o viacročnom finančnom rámci sa dokončia na najvyššej úrovni. Pracovali sme a neustále aj pracujeme na správnom nastavení podmienok vykonávania. Medzi priority sme zaradili prvky nariadení, ktoré naše orgány zodpovedné za programy v regiónoch potrebujú pre

» Našou úlohou ako predsedníctva bolo byť nezávislým sprostredkovateľom a budovať mosty. «

svoje budúce programy. Znamená to, že hneď po prijatí rozhodnutia o finančných prostriedkoch budeme môcť jednoducho vytvoriť prepojenia.

O aké prvky teda ide?

AF: Ide o všetko, čo sa týka auditu a kontroly, programovania a plánovania, ako aj podmienenosti a výkonnosti. Viem, že to neznie veľmi príťažlivo, ale riadiace orgány potrebujú vedieť, čo majú očakávať, a musia si začať nastavovať vykonávacie štruktúry pre budúce programy. Dúfame, že touto stratégiou získame vzácny čas a zabezpečíme rýchly začiatok programov. Veci by sa mali rozvíjať už v roku 2021, a nie v roku 2022 alebo 2023.

Keď sa obzriete za uplynulými šiestimi mesiacmi, aké boli hlavné výzvy rokovaní?

CK: Povedal by som, že sme museli hľadať kompromisy medzi frakciami rôzneho druhu: čistými platcami a čistými prijímateľmi, rôznymi prístupmi na západe, východe, juhu a severe a niekedy aj medzi veľmi odlišnými názormi bez ohľadu na tieto dve hľadiská. Našou úlohou ako predsedníctva bolo vystupovať ako nezávislý sprostredkovateľ a stavať mosty. To však neznamenalo, že sme zakaždým všetkým ulahodili.

JR: Hľadanie kompromisu nie je nikdy jednoduché. Asi viete, že dobrý kompromis rozoznate podľa toho, keď sú všetci za stolom trochu spokojní a zároveň trochu nespokojní.

Kam sa rokovania ďalej pohybujú?

AF: V januári preberú štafetu kolegovia z Rumunska a budú pokračovať vysokým tempom, ktoré sme nasadili. Vzhľadom

na jedno až dve zasadnutia pracovnej skupiny do týždňa a veľmi podobný prístup môžete v nadchádzajúcich mesiacoch očakávať ďalší rýchly pokrok. Po dosiahnutí dohody v Rade sa začne fáza trialógu. Som presvedčený, že názory Rady, Komisie a Parlamentu sa až tak nerozhádzajú.

Teraz trochu osobnejšie: ako sa pracovalo v predsedníctve?

JR: Toto bolo moje tretie rakúske predsedníctvo, takže som vedel, čo očakávať: dlhú pracovnú dobu, nedelňné zasadnutia a veľmi intenzívnu tímovú prácu. Musím uznať, že by sme to nezvládli bez skvelej pomoci z Viedne, úžasných kolegov na sekretariáte Rady, nášho človeka pre všetko, Paula, a dodatočnej podpory od Alexandrovho psa!

Predsedníctvo malo psa?

AF: Áno, môj pes trávil väčšinu času s nami. Elvira (tak sa volá) nám zdvíhala náladu a vždy sa jej podarilo odpútať

Spoločné sily pre politiku súdržnosti: neformálne stretnutie pracovnej skupiny Rady pre štrukturálne opatrenia v Rakúsku (Burgenland), september 2018

” Zachovali sme prvky zjednodušenia, ktoré navrhla Komisia,
a dosiahli sme ešte viac. “

Paul Unglaub, Johannes Rossbacher, Alexander Ferstl (s Elvirou), Christoph Klemencic

nás na chvíľu od nariadení. Jednoznačne nám to pomohlo počas tohto náročného obdobia.

JR: Je celkom vtipné, že som sa predtým psov bál, ale tento zážitok úplne zmenil môj názor. Dokonca mi bude Elvirina podpora chýbať – bola plnohodnotnou členkou tímu!

Zdá sa, že ste zažili veľa zábavy.

CK: Veru áno! Poviem vám obľúbenú príhodu: raz kolega z Rady dobre nezachytil meno nášho predsedu a oslovoval ho „your highness“ (Vaša výsosť, angl. výslovnosť: „jó-hajnes“) namiesto „Jo-han-ness“. Musím uznať, že to znelo veľmi predsednícky.

AF: Nezabúdajme na kolegov z Chorvátska, ktorí sa dali na jódlovanie! Počas úvodnej recepcie sme zorganizovali krátky kurz – doteraz vedia, ako na to! Skutočne nás ohúrili...

JR: Zábava určite pomáha zvládať mamutiu prácu, akou je predsedníctvo EÚ, to vám môžem zaručiť! ■

Na snímke z konferencie predsedov najvzdialenejších regiónov EÚ v roku 2018. Predný rad, zľava doprava: Ramón Luis Valcárcel, Ignacio Sánchez Amor, Fernando Clavijo, kráľ Felipe VI., Corina Crețu, Ana Paula Zacarias, Daniel Gibbs; zadný rad, zľava doprava: Claude Plenet, Marie-Luce Plenchar, Alfred Marie-Jeanne, Vasco Cordeiro, Miguel Machado de Albuquerque, Yolaine Costes, Mohammed Sidi

Konkrétny záväzok voči najvzdialenejším regiónom

Pri príležitosti výročnej konferencie najvzdialenejších regiónov, jeden rok po spustení novej stratégie EÚ, ktorá sa im venuje, komisárka pre regionálnu politiku Corina Crețu ukazuje, ako EÚ dodržala svoje záväzky na podporu týchto regiónov.

V rámci najbližšieho rozpočtu EÚ je k dispozícii až 21 návrhov, ktoré zohľadňujú osobitosti najvzdialenejších regiónov. Prenášajú sa do konkrétnych príležitostí, ako môže Junckerova komisia venovať osobitnú pozornosť týmto regiónom. Napríklad sa navrhlo, aby regióny naďalej využívali osobitné dodatočné financovanie a najvyššiu mieru európskeho spolufinancovania. Vzhľadom na ich jedinečnú zemepisnú polohu sa okrem toho navrhuje, aby mohli investovať finančné prostriedky EÚ do letísk. Pre tieto regióny bola vytvorená aj osobitná oblasť iniciatívy Interreg s osobitným rozpočtom na podporu spolupráce medzi susedmi.

Boli prijaté nové pravidlá o štátnej pomoci, a to na pomoc rybárom v najvzdialenejších regiónoch zakúpiť nové plavidlá spolu s vyššou úrovňou pomoci pre malé plavidlá a za určitých podmienok zaistiť udržateľné rybárstvo.

Nové možnosti rastu sa otvorili aj podporou výskumu a inovácií. Komisia napríklad spustila projekt FORWARD s financovaním vo výške 4,3 milióna EUR z programu Horizont 2020, prostredníctvom ktorého 24 partnerov z deviatich regiónov analyzuje svoje inovačné systémy a mobilizuje miestnych aktérov vrátane priemyslu, aby sa zapojili do stratégií na základe svojich špecifických silných stránok. Takisto zabezpečia užšie prepojenie medzi regiónmi a európskymi alebo medzinárodnými inovačnými sieťami s cieľom zvýšiť ich účasť na budúcom výskumnom programe Horizont Európa.

Komisia okrem toho spolupracuje s najvzdialenejšími regiónmi a ich členskými štátmi pri navrhovaní prispôbených riešení ich špecifických problémov. Po prvých úspešných skúsenostiach v oblasti transformácie energetiky na ostrove Réunion Komisia spustila druhú pracovnú skupinu na zlepšenie odpadového hospodárstva a podporu obehového hospodárstva na Kanárskych ostrovoch. Všetky zainteresované strany budú spoločne pracovať na riešení tejto veľkej výzvy na zlepšenie kvality života v súostroví.

Miesto najvzdialenejších regiónov v budúcich programoch, ako aj v týchto iniciatívach je doplnením priameho a neustáleho dialógu medzi Junckerovou komisiou a týmito deviatimi regiónmi. Sú symbolom čoraz užšieho partnerstva na všetkých úrovniach. ■

Inovačné činnosti v mestách: testovanie inovačných riešení a meranie výsledkov

V rámci iniciatívy Inovačné činnosti v mestách (UIA) sa poskytujú mestám EÚ prostriedky na financovanie inovačných projektov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja na obdobie rokov 2014 – 2020 v celkovej výške 372 miliónov EUR. Cieľom je identifikovať, testovať a šíriť konkrétne riešenia spoločných mestských výziev.

Doteraz bolo vybraných 55 projektov z celej EÚ v rámci troch výziev zverejnených v rokoch 2015, 2016 a 2017. Štvrtá výzva je ešte otvorená. Mestá môžu poslať žiadosti cez internet do konca januára 2019 (podrobnosti sú uvedené ďalej v texte). Posledná piata výzva bude zverejnená koncom roka 2019.

<https://www.uia-initiative.eu/en/call-proposals>

Lehota na vykonanie inovačných riešení a meranie výsledkov v rámci každého projektu je tri roky. Štvrtý rok je venovaný šíreniu získaných poznatkov. Významné poznatky možno nadobudnúť aj pri zlyhaní. Zámerom týchto projektov je otestovať inovačné riešenia, čo znamená, že sa spájajú s rizikom nedosiahnutia očakávaných výsledkov.

Výzvy sa týkajú spoločenských výziev identifikovaných v Mestskej agende pre EÚ (pozri článok v časopise *Panorama 66*). Vzťahujú sa na sociálne otázky, ako sú integrácia migrantov a chudoba, ale aj na environmentálne otázky súvisiace s obyvateľským hospodárstvom či zmenou klímy, a na hospodárske otázky, ako sú zamestnanosť a digitalizácia.

V rámci témy navrhovatelia projektov často vytvárajú inovačné riešenie tak, že s uplatnením integrovaného prístupu spájajú sociálno-hospodárske a environmentálne zložky, čo je typické pre projekty iniciatívy UIA spolu s prístupom zdola nahor. Riešenia sú napokon výsledkom spoločného nastavenia s miestnymi zainteresovanými stranami.

- › 1. výzva sa začala v roku 2015: vybraných 17 projektov
- › 2. výzva sa začala v roku 2016: vybraných 16 projektov
- › 3. výzva sa začala v roku 2017: vybraných 22 projektov
- › 4. výzva je otvorená online do konca januára 2019
- › 5. výzva sa začne v septembri 2019

V nasledujúcom programovom období na roky 2021 – 2027 by Komisia chcela posilniť prepojenie medzi mestskými výzvami, inováciou a nedostatočným know-how medzi miestnymi aktérmi. Navrhuje, aby sa potom vytvorila Európska mestská iniciatíva, v ktorej budú integrované a rozvíjané nové činnosti na základe existujúcich iniciatív, ako sú UIA, Urbact a Mestská agenda pre EÚ. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.uia-initiative.eu/en>

© EuroGeographics – Zdrúženie pre administratívne hranice

Inovačné činnosti v mestách: schválené projekty

- Adaptácia na zmenu klímy
- Kvalita ovzdušia
- Obehové hospodárstvo
- Transformácia energetiky
- Bývanie
- Integrácia migrantov a utečencov
- Pracovné miesta a zručnosti v miestnom hospodárstve
- Mestská mobilita
- Mestská chudoba

Antverpy (BE), Integrácia migrantov a utečencov

„Pomocou tejto iniciatívy chceme zabezpečiť, aby mladí utečenci mali príležitosť nanovo vybudovať svoj život v Antverpách. Našou hlavnou prioritou je integrácia týchto mladých ľudí, ktorí si tak ako všetci mladí ľudia zaslúžia pomocnú ruku. CURANT spája ľudský súcit a sociálnu zodpovednosť. Dúfame, že Antverpy môžu ísť príkladom pre ostatné mestá.“

Fons Duchateau, predseda, oddelenie sociálnej starostlivosti, Antverpy

TRVANIE PROJEKTU:
02/2017 – 10/2019

INVESTÍCIE EÚ:
4 894 000 EUR

ĎALŠIE INFORMÁCIE:
<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/antwerp>

Bilbao (ES), Pracovné miesta a zručnosti v miestnom hospodárstve

„Veríme, že investovanie do vedomostí je investíciou do budúcnosti a že podnikatelia sú povolaní byť staviteľmi hospodárstva budúcnosti. UIA-AS-Fabrik zhromažďuje všetky naše silné stránky a predstavuje popredného zástupcu budúcej ekonomiky Bilbao.“

Juan Mari Aburto, primátor mesta Bilbao

TRVANIE PROJEKTU:
08/2017 – 07/2020

INVESTÍCIE EÚ:
4 646 000 EUR

ĎALŠIE INFORMÁCIE:
<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/bilbao>

Turín (IT), Mestská chudoba

„Co-City je mimoriadnou príležitosťou na podporu nových foriem aktívnej účasti občanov na regenerácii mesta. Dúfam, že sa v súvislosti s týmto novým modelom vzťahu medzi verejným a súkromným sektorom vytvoria nové podniky, vďaka čomu v Turíne vzniknú nové pracovné príležitosti a pracovné miesta.“

Chiara Appendino, primátorka mesta Turín

TRVANIE PROJEKTU:
03/2017 – 02/2020

INVESTÍCIE EÚ:
4 126 000 EUR

ĎALŠIE INFORMÁCIE:
<https://bit.ly/2Ry5dyE>

Maribor (SI), Obehové hospodárstvo

„Len úzka spolupráca medzi verejnými spoločnosťami, občanmi, priemyslom a miestnou samosprávou môže viesť k úspešnému vzájomne prepojenému systému, ktorý optimalizuje zdroje a hospodárske, environmentálne a sociálne výsledky. Je to dlhodobý projekt transformácie na inú spoločnosť, ktorá zabezpečuje správu zdrojov v miestnych a regionálnych oblastiach zameranú na rozvoj.“

Andrej Fištravec, primátor mesta Maribor

TRVANIE PROJEKTU:
12/2017 – 11/2020

INVESTÍCIE EÚ:
3 000 000 EUR

ĎALŠIE INFORMÁCIE:
<https://bit.ly/2AS48uC>

Lahti (FI), Mestská mobilita

„Udržateľná mestská mobilita je kľúčovou oblasťou záujmu mesta Lahti na ďalšie roky. Naším cieľom je nájsť čo najinšpiratívnejšie spôsoby, ako prilákať viac ľudí, aby chodili pešo, využívali bicykel a verejnú dopravu. Prostredníctvom CitiCAP vytvoríme úplne nový verejný stimul, osobný obchod s uhlíkom (PCT), ktorý môže predstavovať revolúciu, pokiaľ ide o zapojenie občanov do zmierňovania zmeny klímy.“

Jyrki Myllyvirta, primátor mesta Lahti

TRVANIE PROJEKTU:
01/2018 – 12/2020

INVESTÍCIE EÚ:
3 800 000 EUR

ĎALŠIE INFORMÁCIE:
<https://bit.ly/2RDqpn6>

Göteborg (SE), Transformácia energetiky

„Projekt FED potvrdzuje, že Göteborg je popredným predstaviteľom vo vývoji energetických riešení spoločnosti bez fosílnych palív. Cieľom je znížiť spotrebu energie vytvorením miestneho trhu s elektrickou energiou, vykurovaním a chladením. Dúfame, že tento model sa osvedčí, pokiaľ ide o urýchlenie transformácie energetiky v celej Európe.“

Ann-Sofie Hermansson,
primátorka mesta Göteborg

TRVANIE PROJEKTU:
11/2016 – 10/2020

INVESTÍCIE EÚ:
4 655 000 EUR

ĎALŠIE INFORMÁCIE:
<https://bit.ly/2Ud7ssQ>

Investovanie do politiky súdržnosti: úspešný model

Predsedníčka vlády Malu Dreyer a minister hospodárstva Dr. Volker Wissing z Porýnia-Falcka nám poskytli svoje názory na súčasnú a budúcu podporu politiky súdržnosti v ich regióne.

Mainz, Nemecko

Čo si myslíte o tvrdení, že porovnateľne bohatšie regióny z členských štátov, ktoré sú čistými prispievateľmi, nepotrebujú podporu politiky súdržnosti?

Predsedníčka vlády Malu Dreyer:

Iste, Porýnie-Falcko je v súčasnosti jedným najrozvinutejších regiónov EÚ. Európske ciele nemožno dosahovať bez silných regiónov, lenže aj silné regióny potrebujú štrukturálnu podporu. Finančné krytie tiež pomáha pretaviť pozitívny vplyv EÚ v teréne, a to aj nad rámec čisto finančných hľadísk.

Cielom aktuálneho regionálneho programu je posilniť inováciu, zvýšiť konkurencieschopnosť MSP a podporovať prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo. Do akej miery boli tieto ciele naplnené?

Dr Wissing: Keďže z EFRR máme pridelené finančné krytie vo výške 40%, prioritne sa v rámci programu EFRR pre

Malu Dreyer
Ministerská predsedníčka
Porýnia-Falcka

Dr Volker Wissing
Minister hospodárstva
Porýnia-Falcka

Porýnie-Falcko zameriavame na výskum a vývoj. Finančné prostriedky EÚ systematicky a súvisle posilňujú inovačnú kapacitu spoločností, a teda aj hospodárstva regiónu. Navyše sa významne zvýši efektivita výskumných inštitúcií a univerzít.

EFRR pomáha MSP napríklad tak, že podporuje modernizáciu alebo rozširovanie podnikateľských priestorov a výrazne tak

prispieva k upevňovaniu konkurencieschopnosti podnikov a k zachovávaniu a vytváraniu pracovných miest v menej rozvinutých častiach krajiny.

EFRR takisto podporuje opatrenia na dosahovanie cieľov politiky v oblasti ochrany klímy a cieľa na dosiahnutie udržateľného rastu v súlade so stratégiou EÚ 2020, a to aj prostredníctvom

» Finančné prostriedky EÚ systematicky a súvisle posilňujú inovačnú kapacitu spoločností, a teda aj hospodárstva regiónu. «

novo zavedeného programu podpory na zvýšenie energetickej účinnosti a efektívneho využívania zdrojov v podnikoch (ERGU). Každá dotovaná investícia v spoločnosti vedie k zvýšeniu energetickej účinnosti a efektívneho využívania zdrojov.

Interreg je kľúčovým pilierom politiky súdržnosti. Aké kontakty máte s inými európskymi regiónmi a aké prínosy vám z nich plynú?

Predsedníčka vlády Malu Dreyer: Porýnie-Falcko je nemecký spolkový štát s najväčším počtom európskych susedných štátov. Už od prvého obdobia financovania sa nám podarilo vytvoriť úzky vzťah založený na dôvere s Francúzskom, Luxemburskom, Belgickom a Holandskom prostredníctvom programov Interreg a „Širší región“, „Horné Porýnie“ a „Euroregión Mása – Rýn“. Okrem toho máme program Interreg B „Severozápadná Európa“, ktorý sa v súčasnosti rozprestiera od Írska po stredné Nemecko.

Inštitúcie z Porýnia-Falcka prostredníctvom veľkého množstva projektov spolupracujú s partnermi v susedných regiónoch, rozbiehajú investície, vykonávajú výskum a zažívajú Európu bez hraníc. Najmä v širšom regióne, v ktorom Porýnie-Falcko spolupracuje so Sárskom, Lotrinskom, Luxemburskom a východným Belgickom, je nevyhnutné rozvíjať úzku európsku spoluprácu, a to hlavne v súvislosti s trhom práce a mobilitou – v našom regióne sú najväčšie toky dochádzky do zamestnania v EÚ.

Preto s veľkou nádejou očakávame, že budúce programy Interreg nám umožnia väčšmi približovať občanov v pohraničných regiónoch a nachádzať možné riešenia v oblasti mobility, ochrany životného prostredia a udržateľného, inovačného a digitálneho hospodárstva. Dúfam teda, že na programy Interreg sa poskytnú dostatok finančných prostriedkov, aby sme vedeli aj naďalej riešiť tieto výzvy.

Inovačný prístup k EŠIF zabráni použitie revolvingových fondov a iných nástrojov finančného inžinierstva. Ako používate tieto nástroje?

Dr Wissing: Napríklad môžem spomenúť, že sme vytvorili Fond pre inovácie v Porýní-Falcku. Fond, ktorý je spolufinancovaný z EFRR, poskytuje vznikajúcim technologickým spoločnostiam rizikový kapitál vo forme otvorenej účasti alebo účasti tichého spoločníka za priťažlivých podmienok, čo môžu využiť na vývoj inovačných výrobkov, výrobných postupov a služieb alebo ich uvedenie na trh. Zlepšuje sa tak základné imanie týchto spoločností a vytvárajú sa finančné predpoklady na úspešné rozbehnutie technologických spoločností.

Keď sa pozrieme na EŠIF v rokoch 2021 – 2027, ako sa podľa vás budú rozvíjať priority politiky súdržnosti?

Dr Wissing: Pokiaľ ide o politické ciele Komisie na nasledujúce obdobie financovania, môžeme aj naďalej podporovať spoločnosti, najmä v oblasti technologického rozvoja a vykonávania inovácie,

a súčasne zlepšovať výskumnú infraštruktúru. Takisto je dôležité, aby sme podporovali spoločnosti v nedostatočne hospodársky rozvinutých oblastiach Porýnia-Falcka pri výstavbe nových budov, rozširovaní a modernizácii. Vykonávame úspešný, diverzifikovaný propagačný program pre MSP, ktorý by sme chceli ďalej rozvíjať. Dúfame, že návrhy nariadení, ktoré boli zatiaľ predložené, budú zmenené tak, aby sa na to prihliadalo.

Usilujeme sa naplňovať cieľ vytvárania Európy s nízkymi emisiami CO₂ a prostredníctvom nášho programu ERGU sme schopní zvýšiť energetickú účinnosť a efektívne využívanie zdrojov v komerčných spoločnostiach. Finančnú podporu z tohto programu môžu získať spoločnosti, ktoré znižujú CO₂, spotrebúvajú menej energie či materiálov alebo znižujú odpad.

Máme však obavy v súvislosti s rokovacími o novom viacročnom finančnom rámci (VFR) EÚ. Už v návrhu Komisie z mája 2018 sa predpokladá výrazné zníženie finančných prostriedkov vyčlenených pre EFRR. Rada a Parlament by mali dosiahnuť zodpovedný kompromis, v ktorom budú zohľadnené skutočné potreby európskych regiónov, aby sa posilnila miestna konkurencieschopnosť, a predovšetkým rozvoj vidieka. Európska politika súdržnosti je celosvetovo úspešný model, ktorý by sa mal pretaviť aj do nasledujúceho VFR. ■

Podpora pre regióny zamerané na ťažbu uhlia pri prechode na udržateľné hospodárstvo

Bane v zostávajúcich európskych regiónoch zameraných na ťažbu uhlia sa zatvárajú a EÚ poskytuje podporu, aby pomohla ich hospodárstvám s hladkým prechodom k udržateľnejším a ekologickejším podnikom poskytujúcim nové príležitosti na rast a zamestnanosť.

U hlie bolo jedným z hlavných palív v Európe. Vzhľadom na to, že EÚ realizuje prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, ako sa uvádza v nedávnom oznámení Komisie Čistá planéta pre všetkých – Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo, produkcia a spotreba uhlia klesá.

Tento prechod už prebieha. V roku 1990 predstavovalo uhlie v súčasných 28 krajinách EÚ takmer 41 % hrubej spotreby energie, zatiaľ čo v roku 2015 tento pomer klesol na 16%. Napriek postupnému poklesu používania od roku 1990 uhlie zostáva dôležité najmä pre mnohé krajiny, ktoré vstúpili do EÚ v rokoch 2004 a 2007. V súčasnosti je približne 185 000 Európanov priamo zamestnaných v zostávajúcich aktívnych uhoľných baniach v 41 regiónoch v 12 krajinách EÚ. Ďalších 53 000 pracuje v uhoľných elektrárnach (pozri „Uhlie v EÚ – prehľad“).

Zo skúseností vyplýva, že bez dlhodobého plánovania a podporných opatrení môže byť prechod bolestivý. Bývalé regióny zamerané na ťažbu uhlia môžu trpieť v dôsledku desaťročí štrukturálnej nezamestnanosti, ktorá má významný sociálny vplyv na ľudí, ich komunity a verejné financie.

V reakcii na to Európska komisia začala iniciatívu na poskytovanie prispôsobenej podpory regiónom s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka.

Zároveň spustila s 12 vybranými regiónmi pilotnú akciu pre regióny pri priemyselnom prechode. Tento pilotný program pomôže vyskúšať nové prístupy k priemyselnému prechodu a poskytne Európskej komisii dôkazy na podporu politik a programov po roku 2020.

Tieto doplnkové iniciatívy otvárajú nové spôsoby riešenia výziev, ktorým čelia regióny pri riadení prechodu na inteligentnejšie, ekologickjšie a klimaticky neutrálnejšie hospodárstva, s osobitným dôrazom na svoje stratégie pre inteligentnú špecializáciu.

Takisto prispievajú k vízii EÚ, pokiaľ ide o modernizáciu európskeho hospodárstva prostredníctvom digitalizácie, technologickej a sociálnej inovácie, dekarbonizácie a obehového hospodárstva.

Podrobnejší článok o pilotnej akcii o priemyselnom prechode bude uverejnený v budúcom vydaní časopisu *Panorama*. Tento článok sa zameriava na iniciatívu pre regióny s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka v prechode.

Myslí sa na všetky regióny

EÚ sa zaviazala zabezpečiť, aby sa pri prebiehajúcom prechode k udržateľnej spoločnosti a odklone od hospodárstva poháňaného fosílnymi palivami myslelo na všetky regióny. Najmä politika súdržnosti podporuje štrukturálnu a dlhodobú reakciu na výzvy, ktorým čelia regióny pri prechode na klimaticky neutrálne hospodárstvo. Politika súdržnosti so svojím integrovaným, miestnym prístupom a inteligentnou špecializáciou je hlavným politickým nástrojom EÚ na riešenie štrukturálnych zmien, a to aj v súvislosti s prechodom na čisté energie. Prostredníctvom holistického prístupu spolupracuje v partnerstve s aktérmi na mieste.

Cieľom je pomôcť regiónom stať sa odolnejšími a prispôbiť sa hospodárskym, sociálnym a územným dôsledkom vyplývajúcim z prechodu. Opatrenia podporujú napríklad MSP, podnikateľské inkubátory, inováciu, spoluprácu medzi priemyslom a výskumnými pracovníkmi, zručnosti v oblasti budovania kapacít, udržateľnú

dopravu, sociálne začlenenie a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Stratégie pre inteligentnú špecializáciu sú jadrom veľkej časti práce vykonávanej prostredníctvom iniciatívy v regiónoch s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka. Tieto stratégie pomáhajú regiónom diverzifikovať svoje hospodárstva a realizovať štrukturálnu transformáciu, ktorá podporuje udržateľné hospodárstvo po ére uhlia.

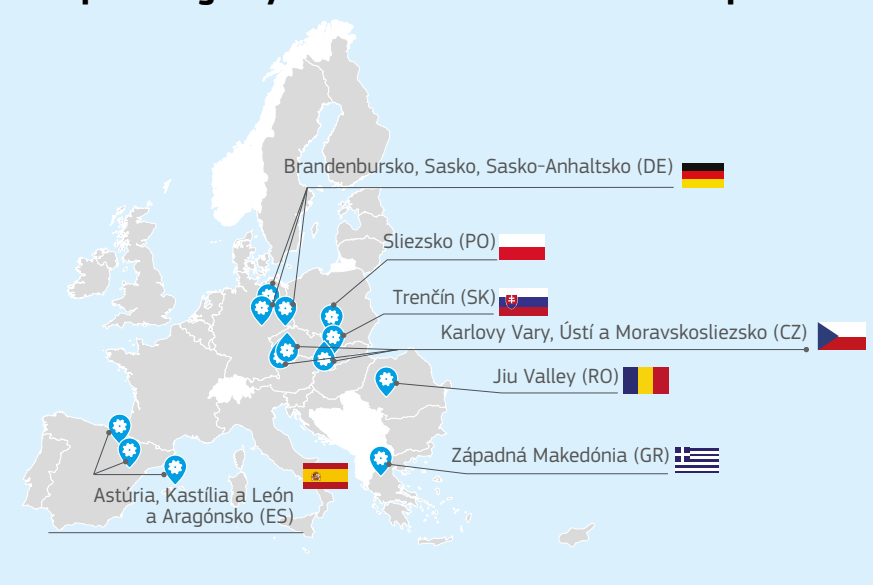
Prostredníctvom týchto opatrení politika súdržnosti významne prispieva k iniciatíve pre regióny s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka, a to k národným tímom zriadeným na pomoc konkrétnym pilotným regiónom, ako aj k platforme viacerých zainteresovaných strán, ktorá poskytuje ďalšiu podporu prispôbenú na mieru.

„EÚ sa zaviazala zabezpečiť, aby sa pri prechode k nízkouhlíkovému hospodárstvu myslelo na všetky regióny,“ vyjadrila sa komisaárka pre regionálnu politiku Corina Crețu. „Politika súdržnosti EÚ výrazne investuje do podpory rastu a pracovných miest v regiónoch zameraných na ťažbu uhlia tým, že im pomáha identifikovať a rozvíjať nové oblasti konkurencieschopnosti a investovať do nich – nazývame to inteligentná špecializácia.“

Národné tímy – šité na mieru potrebám regiónu

V rámci prvej oblasti iniciatívy poskytujú národné operačné tímy odborné znalosti a poradenstvo v oblasti financovania prispôbené konkrétnej situácii každého regiónu, jeho štádiu rozvoja a stratégii rastu. V rokoch 2017 a 2018 Európska komisia na

Európske regióny zamerané na ťažbu uhlia v prechode

požiadanie spustila rad takýchto tímov na podporu pilotných regiónov zameraných na ťažbu uhlia pri ich úsilí o prechod.

Iniciatíva dnes poskytuje pomoc na mieru 13 pilotným regiónom v siedmich krajinách EÚ: Sliezsko (Poľsko), Trenčín (Slovensko), Západná Makedónia (Grécko), Jiu Valley (Rumunsko), Karlovy Vary, Ústí a Moravskosliezsko (Česko), Brandenbursko, Sasko, Sasko-Anhaltsko (Nemecko) a Astúria, Kastília a León a Aragónsko (Španielsko).

Tímy úzko spolupracujú s regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi a inými príslušnými aktérmi s cieľom vytvoriť pragmatické riešenia výziev, ktoré predstavuje štrukturálna transformácia. Národné tímy podporujú rozvoj stratégií a projektov na urýchlenie procesu hospodárskej diverzifikácie a technologického prechodu. Tímy takisto usmerňujú regióny, pokiaľ ide o najlepší spôsob prístupu k dostupným finančným prostriedkom, spôsob využívania stratégie pre inteligentnú špecializáciu a o to, ako riadiť inovatívne podniky a realizovať stratégie dekarbonizácie.

Tieto stratégie môžu zahŕňať napríklad diverzifikáciu s cieľom využívať čisté zdroje energie ako súčasť prechodu. Projektové iniciatívy môžu zahŕňať budovanie geotermálnych elektrární v bývalých uhoľných baniach, investovanie do elektronickej mobility, digitalizáciu a dátové centrá, vytváranie inovačných parkov, vytváranie miestnych energetických spoločenstiev a rozvoj cestovného ruchu a poľnohospodárskych činností. Môžu byť oprávnené na existujúce finančné prostriedky EÚ.

Zahŕňa to aj financovanie politiky súdržnosti, ktorá poskytuje stabilný dlhodobý investičný rámec a už teraz rieši mnohé výzvy v týchto regiónoch, no zároveň je flexibilná (prostredníctvom preprogramovania), keď vzniknú nové potreby alebo nečakané udalosti.

Pilotné regióny si potom vymieňajú skúsenosti z tejto práce prostredníctvom platformy pre regióny zamerané na ťažbu uhlia (Coal Regions in Transition Platform).

Výmena odborných znalostí

Platforma, ktorá bola spustená na konci roka 2017, spája regionálnych a národných zástupcov, sociálnych partnerov, priemysel a občiansku spoločnosť, aby si vymieňali najlepšie postupy a navzájom sa od seba učili. Poskytuje prístup k technickej podpore, budovaniu kapacít a výmene skúseností s ostatnými časťami Európy.

Odborníci Európskej komisie pomáhajú s podporou a nástrojmi, ako sú partnerské výmeny alebo technická pomoc s cieľom uľahčiť prípravu koherentnej stratégie prechodu.

Zistili, že krajiny EÚ a regióny zamerané na ťažbu uhlia v prechode majú veľkú motiváciu, aby vypracovali stratégie a prijali konkrétne opatrenia. Prínos pre účastníkov by mohol zahŕňať pomoc pri zlepšovaní stratégií a nápadov v rámci projektu s potenciálom naštartovať proces prechodu vrátane spätnej väzby týkajúcej sa príslušných politik, programov, fondov a financovania EÚ v rámci cieľených diskusií s Komisiou a externými odborníkmi.

Dve pracovné skupiny tvoria súčasť odborných znalostí poskytovaných účastníkom platformy. Tieto skupiny uľahčujú dialóg o osvedčených postupoch, nápadoch v rámci projektu a regionálnych stratégiách. Majú aj laboratóriá zamerané na projekty, ktoré zahŕňajú Komisiu a externých odborníkov.

Pracovná skupina pre hospodárstvo a štrukturálne zmeny po ére uhlia zahŕňa stratégie a projekty zamerané na hospodársku diverzifikáciu regiónov zameraných na ťažbu uhlia. Pracovná skupina pre zmenu energetického systému a čistý vzduch sa zameriava na stratégie a projekty zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia a technológií na báze uhlia, ktoré sú v súlade s dlhodobou víziou EÚ pre klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Ďalšie opatrenia prebiehajú aj prostredníctvom iniciatívy týkajúcej sa regiónov s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka v prechode. Komisia pracuje na tom, aby prilákala medzinárodných investorov na poskytovanie financovania na projekty v cieľových regiónoch zameraných na ťažbu uhlia. Jedno takéto partnerstvo začala napríklad s americkým investorom Michaelom Bloombergom a Bloomberg Philanthropies.

Podpredseda Európskej komisie pre energetickú úniu Maroš Šefčovič hovorí, že cieľom je postaviť EÚ do pozície medzinárodného odborného uzla pre regionálny prechod a podporiť mnohostrannú spoluprácu.

„Opatrenia v oblasti klímy sa začínajú v našich regiónoch,“ hovorí komisár Šefčovič. „Preto sme začali štrukturálnu podporu pre regióny s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka – na podporu modernizácie ich hospodárstiev a na riešenie sociálnych vplyvov prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo. Ide o zdravie ľudí, ich pracovné miesta a príležitosti pre budúcnosť.“

Platformu pre regióny zamerané na ťažbu uhlia v prechode vedie generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre energetiku v úzkej spolupráci s generálnymi riaditeľstvami pre regionálnu

a mestskú politiku a výskum a inovácie, ktoré spolupredsedia pracovným skupinám.

Na začiatku roka 2019 bude zriadený špecializovaný sekretariát pre iniciatívu, ktorý bude poskytovať súbory nástrojov, usmernenia, ako aj technickú pomoc všetkým regiónom s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka v celej EÚ na rozvoj a vykonávanie ich stratégií prechodu a súvisiacich projektov.

Financovanie pre regióny s intenzívnym využívaním uhlia a uhlíka v prechode je k dispozícii napríklad prostredníctvom politiky súdržnosti, programu Horizont 2020, programu LIFE a Európskeho fondu na prispôsobenie globalizácii. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://bit.ly/2pZbfyV>

Uhlie v EÚ – prehľad

SPOTREBA ENERGIE

1990
41 % uhlia

2015
16 % uhlia

**207 uhoľných
elektrární**
v 21 krajinách EÚ

6 krajín sa spolieha na uhlie
v miere najmenej **20 %** svojej
energie (Bulharsko, Česko, Grécko,
Nemecko, Poľsko a Slovensko)

128 uhoľných baní
v **12 krajinách EÚ**
41 regiónov

185 000 Európanov
je priamo zamestnaných
v uhoľných baniach

53 000 zamestnancov
v uhoľných elektrárnach

215 000 nepriamych pracovných miest
závislých od **ťažby uhlia**

Zdroj: Regióny EÚ zamerané na ťažbu uhlia: príležitosti a budúce výzvy, Spoločné výskumné centrum

Podpora politiky súdržnosti pre horské, ostrovné a riedko osídlené oblasti

Politika súdržnosti venuje osobitnú pozornosť regiónom, ktoré sú závažne a trvalo znevýhodnené prírodnými a demografickými podmienkami, ako sú horské, ostrovné a riedko osídlené oblasti (článok 174 ZFEÚ).

V regulačnom rámci EŠIF na roky 2014 – 2020 sa zavádzajú ustanovenia, ako sú výnimka z tematického zamerania alebo úprava miery spolufinancovania, a ponúka sa niekoľko možností na lepšie riešenie potrieb v týchto oblastiach a rozvoj ich potenciálu.

V období rokov 2014 – 2020 pätnásť členských štátov zdôraznilo vo svojich programových dokumentoch (partnerské dohody), že čelia výzvam, ktoré spôsobuje ich ostrovný alebo horský charakter či riedke osídlenie. GR REGIO si objednalo odbornú analýzu v záujme nadobudnutia

hĺbkových poznatkov o tom, ako tieto členské štáty uplatňujú možnosti na podporu a posilnenie rozvoja ostrovov, hôr a riedko osídlených oblastí prostredníctvom politiky súdržnosti počas programového obdobia 2014 – 2020.

Gilda Carbone, autorka odbornej analýzy o zemepisných špecifikách horských, ostrovných a riedko osídlených oblastiach v rámci politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020, hovorí o hlavných zisteniach jej výskumu, ktorý bol predstavený počas Európskeho týždňa regiónov a miest 2018 v Bruseli.

Aký prístup uplatnili členské štáty pri zaobchádzaní s územiaми so zemepisnými špecifikami?

Spolu s príslušnými riadiacimi orgánmi sme vykonali prieskum v jednotlivých členských štátoch a spozorovali sme v nich rozmanité prístupy a pohľady. Každá krajina zaobchádzala s územiaми so zemepisnými špecifikami inak, či už prostredníctvom vyhradených operačných programov (OP) (napr. regionálny

program pre Juhoegejské ostrovy v Grécku alebo OP pre Baleárske ostrovy v Španielsku), alebo v rámci širšej programovej oblasti (napr. OP pre Lotrinsko a pohorie Vogézy vo Francúzsku).

Napriek tomu, že osobitné potreby týchto území neboli vždy vyslovene uvedené v samostatnej časti partnerských dohôd a OP, vo všeobecnosti sa na ne prihliadalo a riešili sa v programových dokumentoch, pričom v niektorých prípadoch sa využívali integrované územné nástroje.

Aké hlavné výzvy boli identifikované v spojitosti s horskými, ostrovnými a riedko osídlenými oblasťami?

Ochrana životného prostredia je zväčša v oblastiach so zemepisnými špecifikami hlavnou prioritou. Medzi hlavné výzvy patrí hľadanie dobrého vyváženého environmentálnej účinnosti a efektívneho využívania zdrojov na jednej strane a sociálno-hospodárskych faktorov rastu a rozvoja na druhej strane.

Ďalšie významné oblasti zásahu sú prepojenosť, a to fyzická aj digitálna, lepší prístup k verejným službám a obnoviteľné zdroje energie.

Ako členské štáty využili možnosti, ktoré im ponúka regulačný rámec politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020?

O možnosti vyplývajúce z nariadení o EŠIF na roky 2014 – 2020 (t. j. výnimka z tematického zamerania, úpravy miery spolufinancovania atď.) bol len malý záujem. Tieto ustanovenia sa využívali vo veľmi obmedzenej miere a javili sa ako nepotrebné (t. j. zvýšenie miery spolufinancovania viedlo k menším celkovým verejným investíciám na vnútroštátnej úrovni).

Pozornosť voči územiám so zemepisnými špecifikami bola istým spôsobom zaručená vo fáze vykonávania inými prostriedkami, napr. pridelovaním dodatočných bodov projektom zameraným na tieto oblasti vo fáze výberu (Taliano, OP Friuli-Venezia Giulia). Identifikovali sme tiež niekoľko dobrých príkladov zriadenia vyhradených finančných nástrojov (napr. vnútroštátny finančný nástroj zriadený pre ostrov Bornholm v Dánsku alebo finančný nástroj v správe spoločnosti Almi Invest vo Švédsku) a zostavenia integrovaných miestnych stratégií zameraných na osobitné otázky, ktoré súviseli aj s ostrovnými, horskými či riedko osídlenými územiami (napr. stratégia Provere v Portugalsku alebo stratégia pre vnútorné oblasti v Taliansku).

Je v aktuálnom programovom období nadväznosť a jednotnosť medzi programovaním a vykonávaním?

Od plánovania v partnerskej dohode až po programovanie v OP je dostatočná nadväznosť a jednotnosť, no ešte stále je čo zlepšovať, najmä pokiaľ ide o konkrétne vykonávanie a zverejňovanie vyhradených výziev na zacielené projekty v týchto oblastiach.

V odbornej analýze sa identifikovali aj osvedčené projekty v každej kategórii území (horské, ostrovné a riedko osídlené oblasti), ktoré boli vybrané z potvrdených projektov predložených v správach riadiacich orgánov vybraných OP.

Aké sú hlavné posolstvá politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 v spojitosti s územiami so zemepisnými špecifikami?

Politika súdržnosti by mala naďalej zohrávať dôležitú úlohu pri podpore horských, ostrovných a riedko osídlených oblastí. Územia so zemepisnými špecifikami netvoria jeden celok, takže miestny prístup istotne prispieva k územnej súdržnosti území so zemepisnými špecifikami, keďže vychádza z miestnych a regionálnych potrieb, stavia na osobitných silných stránkach týchto území a zameriava sa na odhalenie súvisiaceho potenciálu.

Budúcimi nariadeniami by sa malo zabezpečiť pružné, jednoduché a podporujúce prostredie na riešenie potrieb a výziev území so zemepisnými špecifikami. Je

mnoho spôsobov, ako zabezpečovať potreby týchto oblastí (integrované územné investície, rozvoj vedený miestnym spoločenstvom, nástroje finančného inžinierstva, pridelovanie dodatočných bodov projektom v oblastiach so zemepisnými špecifikami vo fáze výberu atď.). Tam, kde je potreba, je aj cesta!

Čo na základe vašich dlhoročných skúseností s otázkami regionálnej politiky považujete za zásadné otázky, ktoré pomôžu potenciálu týchto oblastí?

Integrovaný prístup má zásadný význam, predovšetkým na územiach so zemepisnými špecifikami. Zásahy môžu mať väčší vplyv, ak sa zameriavajú na rozličné, no vzájomne prepojené sektory.

Výmena osvedčených postupov a poznatkov medzi krajinami a regiónmi, ktoré čelia podobným výzvam (čiže ostrovné či horské oblasti atď.), by uľahčila a zvýšila zostavovanie zacielených integrovaných územných stratégií a finančných nástrojov. Je veľmi dôležité učiť sa od partnerov.

Významnú úlohu zohrávajú aj programy európskej územnej spolupráce a makroregionálne stratégie, pretože mnohé z týchto území sa nachádzajú priamo na hraniciach krajín EÚ, čo znamená, že koordinovaný prístup by bol rozhodne prínosný. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://bit.ly/2T3SVyU>

ZACHYTENÉ NA KAMERE

Konferenčné centrum Square v Mont des Arts v Bruseli bolo hlavným miestom konania tohtoročného podujatia

Podpredseda Maroš Šefčovič a komisárka Corina Crețu na podujatí na vysokej úrovni: Energetická únia v pohybe – politika súdržnosti podporuje prechod regiónov zameraných na ťažbu uhlia

EURÓPSKY TÝŽDEŇ REGIÓNOV A MIEST 2018

Vďaka vyše 6000 účastníkom a 300 partnerom zastupujúcim viac ako 140 regiónov a miest z celej Európy sa tohtoročný Európsky týždeň regiónov a miest ukázal ako jeden z najúspešnejších. Tu je prehľad mnohých podujatí, workshopov, výstav a prezentácií, ktoré prispeli k diskusiám o úlohe silnej politiky súdržnosti pri riešení budúcich výziev v EÚ.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

https://europa.eu/regions-and-cities/_en

2019

Dátumy Európskeho týždňa regiónov a miest 2019 sú už potvrdené: **7. – 10. októbra 2019**

Na 17. ročník Európskeho týždňa regiónov a miest **#EURegionsWeek** sú partneri vyzvaní, aby predkladali svoje **návrhy** na zasadnutia (workshopy, diskusie Regio, participatívne laboratóriá alebo prezentácie s následnými otázkami a odpoveďami) a/alebo výstavy a prípadné degustácie v dedine Agora. Prihlášku možno podať od **30. 1. do 29. 3. 2019**

Na 12. ročníku ocenení **Regiostars Awards** bude možných **až 5 vstupov podľa programu** bez ohľadu na kategóriu. Komisárka Crețu odštartuje súťaž **19. februára** spolu s komisárom Andriukaitisom. Termín na podanie prihlášky: **9. mája**.

3. vydanie programu **#Youth4Regions** sa začne **8. apríla** pre študentov žurnalistiky alebo pre nových absolventov. Prihlášku možno podať do **polovice júla**.

Prihláste sa na odber nášho informačného bulletinu a dostávajúte najnovšie informácie: https://europa.eu/regions-and-cities/home_en

Krátka prestávka počas workshopu o „Budúcnosti zdravia v Európe“

Účastníci si vymieňajú nápady počas workshopu „Sociálna ekonomika a podnikanie pre regióny EÚ“

Mladí prispievajúci vystupujú v diskusii na tému „Sila zapojenia mládeže v stredne veľkých mestách“

Všetky oči na kampani #EUandME zahŕňajúcej päť krátkych filmov, v ktorých je zachytené, ako práva a výhody EÚ zlepšujú náš každodenný život

Pódium patrí víťazom iniciatívy Mestské inovačné opatrenia, v rámci ktorej sa mestám poskytujú zdroje na financovanie inovatívnych projektov

Komisárka Crețu a členovia poroty za rok 2018 tleskajú tohtoročným víťazom RegioStars

Úsmevy pre portugalské centrum obchodu a spoločné služby, víťazi kategórie RegioStars 2018 „Podpora inteligentného priemyselného prechodu“

Počas návštevy Greenbizz účastníci získavajú informácie o dostupných zariadeniach a službách na podporu projektov udržateľného hospodárstva

Na vlastné oči: osobný zážitok s exponátmi na tému územného rozvoja

URBACT v mestskom centre, ktoré je vybavené priestorom s virtuálnou realitou, kútikom na stretnutia a otvoreným divadlom

Kenneth z Írska a Susanna z Estónska rozprávajú o svojich dobrodružstvách počas projektu Road Trip

Anthony Gardner, bývalý veľvyslanec USA v EÚ s potešením uzatvára veľmi úspešný Európsky týždeň regiónov a miest

Ked' sa tvorcovia politiky súdržnosti stretnú s mladými výskumnými pracovníkmi

Wolfgang Petzold a Madeleine Nygrund podávajú správu o 6. programe Master Class týkajúcom sa politiky súdržnosti EÚ na Európskom týždni regiónov a miest v roku 2018, ktorý sa konal od 8. do 11. októbra v Bruseli.

„Vysoká hodnota programu Master Class je v získaní predstavy o inštitúciách a ich práci, spoznaní zástupcov inštitúcií EÚ a zistení, akými otázkami sa zaoberajú a ako. Spomedzi mnohých doktorandských kurzov predstavuje celkom jedinečnú príležitosť.“ Tento citát, ktorý pochádza od jedného z 30 doktorandov a výskumných pracovníkov na začiatku kariéry, ktorí sa zúčastnili na nedávnom programe Master Class o politike súdržnosti EÚ, veľmi dobre vystihuje cieľ tohto jedinečného formátu, ktorý je už šesť rokov charakteristickým prvkom Európskeho týždňa regiónov a miest #EURegionsWeek.

Meranie vplyvu politiky súdržnosti EÚ je odvtedy zásadou jeho koncepcie. Nie je preto žiadnym prekvapením, že každý rok okolo 800 zo 6 000 účastníkov navštevujúcich Európsky týždeň

regiónov a miest pracuje vo výskume. Vďaka tomu je tento týždeň jedným z najväčších každoročných stretnutí akademických pracovníkov v oblasti mestskej a regionálnej politiky na celom svete. Myšlienkou koncepcie programu Master Class bolo poskytnutie prístupu k tvorcom politiky súdržnosti EÚ v Bruseli tým najslubnejším z nich.

Koncepcia bola vytvorená v roku 2013, keď Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre regionálnu a mestskú politiku a Európsky výbor regiónov (VR) spojili sily so združením pre regionálne štúdie (RSA). Od roku 2015 sa Európska asociácia regionálnej vedy (ERSA), Združenie európskych škôl plánovania (AESOP) a výskumná služba Európskeho parlamentu (EPRS) pripojili ku konzorciu organizátorov.

Skvelá príležitosť

Každý rok začiatkom mája sa o účasť na päťdňovom formáte uchádza 80 až 120 žiadateľov. Musia byť doktorandom alebo asistentom profesora a musia poslať návrh príspevku, ktorého konečnú verziu predstavia počas Master Class na účely diskusie.

Wolfgang Petzold

Zástupca riaditeľa, Európsky výbor regiónov

Od roku 2013 sa zapojilo 180 účastníkov a prieskum medzi nimi potvrdil, že najviac sa oceňuje príležitosť lepšie porozumieť inštitúciám EÚ a možnosť stať sa súčasťou medzinárodnej výskumnej komunity. Bývalí študenti Master Class spoločne uverejnili články a knihy a pokračovali vo svojej kariére ako asistenti profesorov alebo výskumní pracovníci na medzinárodných projektoch.

30 doktorandov a výskumných pracovníkov na začiatku kariéry, ktorí navštevujú triedu ročníka 2018, pochádza z 13 členských štátov EÚ a z dvoch krajín mimo EÚ (Albánsko a Spojené štáty americké). Ich príspevky, zhrnuté v (neverejnej) knihe s rozsahom 334 strán, boli zamerané na tri témy: 1. preformovanie riadenia a inštitucionálnych vzťahov; 2. územná súdržnosť a spolupráca; a 3. účinnosť politiky v reakcii na rozvojové výzvy pre európske regióny. Počas zasadnutí, ktoré sa konali na začiatku týždňa, dostali spätnú väzbu od 12 diskutujúcich z Európskej komisie, Európskeho parlamentu a VR.

Komplexná agenda

Následné zasadnutia, panelové diskusie, stretnutia v svetových kaviarňach a neformálne rozhovory poskytli príležitosť stretnúť sa s 30 tvorcami politik EÚ, úradníkmi a uznávanými akademikmi. Jedným z hlavných bodov bola panelová diskusia o budúcnosti politiky súdržnosti EÚ s Iskrou Mihaylovou, poslankyňou Európskeho parlamentu a predsedníčkou Výboru pre regionálny rozvoj, Marcom Lemaître, generálnym riaditeľom

Madeleine Nygrund

Administrátorka, riaditeľstvo pre komunikáciu, Európsky výbor regiónov

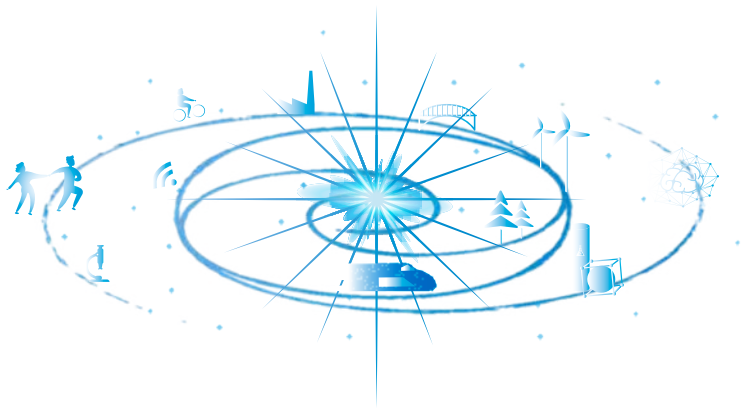
GR REGIO, a Johannesom Rossbacherom, súčasným predsedom pracovnej skupiny Rady EÚ pre štrukturálne opatrenia. Diskusia, ktorú moderoval profesor John Bachtler, riaditeľ Výskumného centra európskych politik v Glasgowe a Delfte, sa týkala dynamiky rokovaní o nariadeniach na roky 2021 – 2027 a úloh dôkazov a výskumu v tejto súvislosti. Na iných zasadnutiach mohli účastníci diskutovať o práci výskumnej služby Európskeho parlamentu (EPRS) a výzvach medzinárodných výskumných projektov. Polovica každého zasadnutia je zvyčajne venovaná diskusií a interakcii, aby sa zabránilo rozsiahlej jednosmernej komunikácii.

Pri hodnotení programu Master Class účastníci veľmi kladne hodnotili program, organizáciu a význam kurzu pre ich ďalšiu kariéru. Obzvlášť ocenili stretnutie so zástupcami inštitúcií EÚ a skutočnosť, že sa dozvedeli viac o vzťahoch medzi výskumom (vrátane ich vlastného) a tvorbou politiky.

Na záver treba poznamenať, že Master Class predstavuje jedinečný formát, ktorý spája vysoko motivovaných mladých výskumných pracovníkov a medziinštitucionálnu komunitu zainteresovaných tvorcov politik, úradníkov a akademických pracovníkov. Je to dlhodobá investícia, ktorá prispieva ku kvalite výskumu v oblasti politiky súdržnosti EÚ. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://bit.ly/2DQI1fQ>

RegioStars 2018

Ocenenia Európskej komisie RegioStars opäť obrátili pozornosť na niektoré z najinovatívnejších projektov regiónov Európy. Víťazov oznámila komisárka Creţuová na veľkolepom ceremoniáli, ktorý sa konal 9. októbra v Bruseli v rámci Európskeho týždňa regiónov a miest 2018. Ocenenia boli odovzdané v piatich kategóriách: priemyselný prechod, nízkouhlíkové hospodárstvo, prístup k verejným službám, migračné výzvy a kultúrne dedičstvo. Aby boli ocenenia vzrušujúcejšie, bol vyhlásený šiesty víťaz, ktorý bol vybraný z 21 finalistov na základe verejného hlasovania.

Vidiecke hospodárstvo prechádza na moderné technológie Fundão, Portugalsko

Malé vidiecke mesto Fundão priťahuje investície, vytvára pracovné príležitosti a podporuje inovácie vďaka projektu Obchodné stredisko spoločných služieb (CNSP). Vytvorilo obchodné stredisko, školenie zručností a podporu podnikania zameranú na oblasť IT pre vzdelávanie (TICE). Oplatilo sa stavať na moderné technológie. Stredisko priťahlo 14 špecializovaných firiem, ktoré vytvorili 500 vysoko kvalifikovaných pracovných miest, a vytvorilo 68 začínajúcich podnikov a 200 súkromných investičných projektov v rôznych sektoroch, starých aj nových.

Róby z handier prostredníctvom recyklácie, Helsinky-Uusimaa, Fínsko

Systémom demonštračných procesov vyvinutým v rámci projektu TeKiDe sa recykluje bavlnený textilný odpad na nové vlákna. Pri skúškach táto demonštračná platforma zmenila staré bavlnené textilie na viskóзовé vlákna. Vlákna boli dostatočne kvalitné na to, aby boli použité na šaty na národný galavečer. V budúcnosti pomôže demonštračná platforma urýchliť vývoj udržateľných procesov regenerácie celulóзовých vlákien a riešiť otázky týkajúce sa recyklácie a spracovania textilného odpadu.

Pilotný mestský projekt sociálneho bývania, Ostrava, Česko

Mesto Ostrava spustilo pilotný systém sociálneho bývania pre ľudí, ktorí nemajú prístup k súkromnému bývaniu, pretože Česko nemá národný zákon o sociálnom bývaní. V spolupráci s mestskými obvodmi vytvorilo postupy na podávanie žiadostí o sociálne bývanie a hodnotenie nedostatku bytov. Nájomníci dostávajú v prípade potreby aj podporu od sociálnych služieb. Doteraz sa v rámci projektu umiestnili rodiny v 105 bytoch, z toho 5 pohotovostných bytov a 100 sociálnych bytov, so spätnou väzbou od nájomníkov na účely optimalizáciu systému.

Zlepšený prístup k waleskému dedičstvu, Nant Gwrtheyrn, Wales

V rámci projektu rekonštrukcie bolo modernizované waleské jazykové centrum v opustenej obci Nant Gwrtheyrn z 19. storočia, ktorá bola pôvodne lom, a bolo vytvorené populárne stredisko pre waleské kultúrne dedičstvo a cestovný ruch. Počas celého roka vítajú hostí na malebnom pobreží nová prístupová cesta, učebne na výučbu jazykov, vzdelávacie centrum, kaviareň, jedáleň a zrekonštruované turistické ubytovacie kapacity. Obec Nant Gwrtheyrn v súčasnosti zamestnáva viac ako 30 zamestnancov a každoročne uvíta viac ako 50 000 návštevníkov, pričom v roku 2018 dosiahla obrat vyše 1,7 milióna EUR.

Miesto jednotného kontaktu pre integráciu utečencov, Murcia, Španielsko

Regionálna služba pre zamestnanosť a odbornú prípravu v Murcia zriadila protokol na spoluprácu so štyrmi mimovládnyimi organizáciami na pomoc integrácii utečencov. Podľa protokolu sa koordinujú služby zamestnanosti, sociálne služby a mimovládne organizácie na účinnejšiu a úplnú podporu utečencov, aby sa stali nezávislými členmi miestnych komunít. Utečencom sa poskytujú personalizované rady, odborná príprava a jazykové kurzy, ktoré im majú pomôcť nájsť si prácu a vybudovať si nový život, a to prostredníctvom postupu, ktorého cieľom je minimalizovať stres a maximalizovať šance na úspech.

Obnovenie porcelánovej minulosti obce Ílhavo, Portugalsko

Porcelán je dôležitou súčasťou priemyselného dedičstva obce Ílhavo. Od roku 1842 v nej funguje továreň na porcelán Fábrica da Vista Alegre. V rámci tohto projektu sa obnovilo a rozšírilo múzeum Vista Alegre, aby obec lepšie prezentovala svoju priemyselnú históriu a jedinečnú zbierku vyše 30 000 kusov porcelánu z 19. a 20. storočia. Múzeum je v súčasnosti takmer dvadsaťkrát väčšie ako pôvodne a okrem toho bola zrekonštruovaná neďaleká kaplnka a divadlo, ktoré sú miestami na organizovanie kultúrnych a súkromných podujatí, ktoré podporujú cestovný ruch v regióne.

KLÚČ K ÚSPECHU

Víťazmi boli udržateľné, integrované projekty navrhnuté s účasťou komunity alebo zainteresovaných strán. V dôsledku toho boli mnohé natoľko úspešné, že iniciatívy sa integrujú do národnej verejnej politiky alebo posilňujú reputáciu svojich regiónov. V projektoch zameraných na zvrátenie negatívnych trendov bola dôležitá aj inovácia – či už rozvoj nových dôvodov, prečo by mal niekto navštíviť kultúrnu lokalitu, alebo nájdenie riešení technických problémov.

”Riskujte a hľadajte riešenia.“

TeKiDe, Fínsko

*”Zapojenie komunity...
významne prispelo
k nášmu úspechu.“*

*Obchodné stredisko spoločných služieb,
Fundão, Portugalsko*

DOJMY Z OCENENÍ

Pri projektoch bolo predovšetkým vidieť, aký vplyv mali európske fondy na spoločnosti a ako sa riešili rôzne problémy. Ocenenia boli takisto príležitosťou získať nové poznatky o iných regiónoch a objaviť riešenia iných problémov. Víťazi si užili večernú tvorivú atmosféru, kde si vymieňali nápady, skúsenosti a ochotu budovať nové veci. Z ceremoniálu odišli so sieťami posilnenými širokou škálou účastníkov a s odhodlaním pokračovať vo svojej práci.

*”Bolo zaujímavé stretnúť sa
s ľuďmi z celej EÚ, ktorí čelia
podobným výzvam.“*

Nant Gwrtheyrn, Wales, Spojené kráľovstvo

”Videli sme, ako sa európske fondy zmenili na skutočné veci s pozitívnym vplyvom.“

Mesto Ostrava, Česko

ČO BUDE ĎALEJ?

Podporu ich projektov a medzinárodné uznanie z ocenení uvítali všetci predstavitelia projektov. Na osobnejšej úrovni sa mnohí cítili poctení prejavom toho, že Európska komisia oceňuje ich prácu. Viditeľnosť získaná z tohto uznania podľa víťazov uľahčí preukazovanie riešení, podporu činností a nové príležitosti vrátane nových partnerov. Tešia sa na ďalší rast svojich činností pre udržateľnú a prosperujúcu budúcnosť.

”Ocenenie je znakom toho, že [naše] úsilie čeliť výzve migrácie má význam.“

Regionálna služba pre zamestnanosť a odbornú prípravu v Murcii, Španielsko

”Ocenenie získané hlasovaním verejnosti... bude motivovať ešte viac ľudí, aby navštívili Ílhavo.“

Obec Ílhavo, Portugalsko

MEDIÁLNY PROGRAM YOUTH4REGIONS

Mediálny program Youth4Regions podporuje rozvoj novej generácie novinárov špecializujúcich sa na regionálnu politiku. Vyzýva týchto mladých Európanov, aby sprostredkovali informácie o projektoch financovaných EÚ.

Článok Aniny Vontavony je druhým zo štyroch víťazných textov blogovacej súťaže mediálneho programu Youth4Regions pre mladých novinárov.

Tvorivý duch inovácie medzi malými podnikmi

Napriek tomu, že práve ukončuje magisterský titul v odbore európske štúdiá na Ruhr-Uni-

versität Bochum v Nemecku, Anina udržuje väzby s domovom. 25-ročná novinárka píše pre miestne noviny v meste Brizen, jej rodnom meste na severe Talianska. V budúcnosti by sa rada zamerala na správy o európskych otázkach.

Poľnohospodársky podnik hľadá novú metódu spracovania domácich jablák. Tento inovačný proces, ktorý je pre spoločnosti typický, sa zvyčajne uskutočňuje za zatvorenými dverami a vo všeobecnosti sa spája so značnými nákladmi.

V dôsledku globalizácie a otvárania trhov sa najmä malé podniky často stretávajú s ťažkosťami, aby zostali konkurencieschopné. To môže byť obzvlášť problematické v regiónoch, akým je južné Tirolsko. Pri pohľade na prevažujúcu hospodársku klímu tu malé a stredné podniky (MSP) zohrávajú mimoriadne významnú úlohu. V južnom Tirolsku je takmer 44 000 podnikov, z ktorých 99,3% tvoria MSP. Zamestnávajú viac než tri štvrtiny pracovníkov v južnom Tirolsku v súkromnom sektore a v roku 2014 dosiahli obrat vo výške 23,1 miliárd EUR.

Práve z tohto dôvodu spustilo v roku 2012 najväčšie obchodné združenie v južnom Tirolsku „Ivh - Wirtschaftsverband für Handwerker“ spolu s inovačnou agentúrou v Mníchove Hyve AG projekt otvorenej inovácie južného Tirolska. V rámci projektu môžu MSP publikovať svoje nápady a súvisiace otázky na

» Pri pomerne minimálnych výdavkoch zo strany spoločností je možné predložiť maximálny počet návrhov. «

internetovej platforme s cieľom nájsť riešenia s pomocou ľudí mimo spoločnosti. Cieľom je podporiť spoločnosti počas každej fázy inovačného procesu, či ide o brainstorming, vykonávanie, alebo hľadanie novej oblasti uplatnenia pre už dokončený projekt.

Na regionálnej úrovni je zámerom snažiť sa o vytvorenie rovnakých ekonomických podmienok pre malé podniky ako pre veľké spoločnosti, aby sa odstránila akákoľvek nerovnováha. Projekt bol úspešný. Platforma už má viac ako 2700 registrovaných členov: bolo predložených vyše 1600 návrhov a vyše 4000 pripomienok a bolo zorganizovaných 18 súťaží podporujúcich nápady.

To, čo sa doteraz dosahovalo len vo veľkých inovačných centrách v USA, teraz funguje aj na regionálnej úrovni. Vytvorilo sa malé spoločenstvo ľudí hľadajúcich nápady a tvorivých myslí, ktoré spolupracujú na projektoch.

Koncepcia otvorenej inovácie južného Tirolska funguje podobne ako väčšina portálov sociálnych médií – na platforme sa môžete zaregistrovať a zúčastniť sa súťaží, aby ste predstavili svoje vlastné nápady. Pri pomerne minimálnych výdavkoch zo strany spoločností je možné predložiť maximálny počet návrhov. Okrem realizovaného projektu získavajú víťazi aj ďalšiu cenu, zvyčajne vo forme víkendového pobytu vo wellness hoteli v južnom Tirolsku alebo nepeňažnej odmeny.

Projekt je financovaný verejným sektorom. Otvorená inovácia južné Tirolsko je súčasťou operačného programu „Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť“ a je súčasťou Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Počas obdobia financovania 2007 – 2013 sa na podporu projektov použilo 70 miliónov EUR, pričom na obdobie 2014 – 2020 sa plánuje vyčleniť 136 miliónov EUR. ■

V rámci mediálneho programu Youth4Regions budúci novinári počas Európskeho týždňa regiónov a miest v Bruseli navštevujú kurzy odbornej prípravy a pracujú. Práve takéto skúsenosti majú dve mladé novinárky, Aurore Dessaigne a Iskra Cankova.

Byť súčasťou „bubliny EÚ“

Hovorí sa, že ak milujete svoje povolanie, nikdy vo svojom živote nebudete musieť pracovať. Vďaka Európskemu týždňu regiónov a miest som si uvedomila, aká dynamická, zaujímavá a príjemná môže byť žurnalistika, keď ste súčasťou spoločenstva nadšených ľudí s podobnými záujmami. Každú jednu chvíľu som si užila naplno.

Pri príchode do Bruselu na Európsky týždeň regiónov a miest som nemala tušenie, čo mám očakávať, okrem toho, že som ako mladá novinárka mala písať o podujatí s viac ako 6 000 účastníkmi. Ukázalo sa však, že je toho oveľa viac. Jednoduchým spôsobom som sa naučila mnoho o Európskej únii ako o organizácii, ako aj o politike súdržnosti a regionálnom rozvoji, a to vďaka úžasným rečníkom a účastníkom podujatia. Nadchlo ma, že zapájaním do rozhovorov s našimi mentormi a ďalšími mladými novinármi začnete premýšľať neštandardným spôsobom a pozeráť sa na veci z inej perspektívy.

Narodila som sa v Bulharsku a žijem tam, a odvtedy, ako Bulharsko v roku 2007 vstúpilo do Únie, určite vidím výsledky projektov spolufinancovaných Európskou komisiou. Od najjednoduchších vecí, ako je financovanie výstavby malej cesty medzi dvoma dedinami, až po vybudovanie tretej linky metra možno ľahko usúdiť, že politika regionálneho rozvoja EÚ ľuďom zmenila život. Keď som bola v Bruseli, mohla som pozorovať, ako táto politika funguje zvnútra. Okrem toho som sa zúčastnila ocenení RegioStars, kde som sa oboznámila s iniciatívami v celej Európe, ktoré

takisto priniesli veľký miestny vplyv. Tak som si uvedomila, že je dôležité spájať sa okolo myšlienok, ktoré prinášajú pozitívnu zmenu, a hovoriť o nich ďalej.

Počas Európskeho týždňa regiónov a miest bola pre mňa najvýraznejšia celá koncepcia súťaže v rámci mediálneho programu Youth4Regions, ktorej cieľom bolo podporiť pochopenie politiky súdržnosti a regionálneho rozvoja, ale predovšetkým so zameraním združiť mladých novinárov okolo tej

istej myšlienky. Návšteva tímu EurActive a stretnutie s ľuďmi za takouto celosvetovou spravodajskou platformou ma podnietili k tomu, aby som sa usilovala zdokonaľiť svoje vedomosti o zahraničných veciach, ako aj o zásadách žurnalistiky. Keď som bola v kancelárii a počula, čo z ich pohľadu znamená byť novinár, cítila som, že som súčasťou niečoho veľkého, spoločenstva ľudí z rôznych častí Európy, ktorí majú všetci rovnaký cieľ – viesť spoločnosť k pochopeniu toho, čo sa na celom svete deje, a tvoriť kvalitné správy bez cenzúry.

Iskra Cankova
Bulharsko

Na záver dodám, že svoju účasť na Európskom týždni regiónov a miest najvýstižnejšie opíšem tak, že som bola v „bubline EÚ“ a vnímala početné udalosti očami čoskoro profesionálneho novinára. Brusel je úžasné mesto, no bez návštevy európskych inštitúcií a spoznania spôsobu, ako fungujú zvnútra, nie je koncepcia mesta až tak úplná. Môžem jednoznačne povedať, že práve na Európskom týždni regiónov a miest som pochopila celú myšlienku Bruselu. A veľmi sa mi páčila. ■

Nikdy nezabudnúť na dôvod našej práce

Na Európsky týždeň regiónov a miest som šla s veľkým množstvom myšlienok. Sme v období pochybností, strachu a dezilúzie, a to nielen pokiaľ ide o európsky systém, ale aj o novinársky svet. Na strane Európy politici v Bruseli neurobili dosť na to, aby presvedčili občanov, a podcenili potrebu komunikovať s nimi. Na strane novinárov sa polemika stala dôležitejšia než verejný záujem. V dôsledku toho európski politici, ako aj novinári stratili občanov. A nacionalistom a populistom stačilo povedať len to, čo chcú ľudia počuť. Z toho vyplýva, aké dôležité je nikdy nezabudnúť na dôvod našej práce: občania.

28 krajín, 28 perspektív

Myslím, že najdôležitejšou vecou, ktorú musíme pochopiť, je, že z tohto obdobia strachu sa môžeme dostať, ale len všetci spoločne – nie rozdelení. Preto si myslím, že tento Európsky týždeň regiónov a miest a mediálny program Youth4Regions boli veľmi významné – pretože novinári z celej Európy a európski odborníci spolupracovali. Je zrejme, že novinári si musia zachovať nezávislosť, ale to neznamená, že sa o svoje myšlienky a obavy nemôžu podeliť s politikmi.

Stretnutie s novinármi z iných krajín predovšetkým otvára našu myseľ tomu, čo potrebujeme zmeniť alebo zlepšiť. Ukazuje sa nám viac riešení. Dokážeme si predstaviť, ako musíme spolupracovať a ako si môžeme pomôcť. Stretla som sa s novinármi zo Španielska, z Írska, Bulharska, Poľska, Talianska a Nemecka. Napríklad v Írsku je hlavnou obavou brexit; v Taliansku je to Matteo Salvini; v Poľsku je to 7. článok; vo Francúzsku zasa Marine Le Pen... Všetky európske krajiny čelia mnohým problémom. A ak chceme ako novinári vysvetliť tieto problémy našim občanom, musíme predovšetkým hovoriť medzi sebou. Samozrejme musíme aj pochopiť, čo sa deje v Európe vo všeobecnosti, nielen v našej krajine, pretože všetko je prepojené.

Aurore Dessaigne
Francúzsko

Pohľad späť, aby sme videli budúcnosť

Budúcnosťou sú samozrejme európske voľby v roku 2019. Na každej konferencii, na ktorej som bola, sa o tom vždy hovorilo. Aj medzi novinármi už hovoríme o tomto hlavnom kroku smerom k budúcnosti Európy. Väčšina z nás však nie je veľmi optimistická. Povedzme si úprimne, keď sa pozrieme späť na dejiny Európy, EÚ už čelila mnohým problémom. Dokonca aj jej vybudovanie je založené na najstrašnejšej vojne v dejinách.

Samozrejme, nebudeme čakať na ďalšiu vojnu. Všetko sa začína teraz. A novinári sú súčasťou tejto výzvy. Aj to som si uvedomila počas tohto európskeho týždňa. Novinári by

mali občanov viac vzdelávať. To znamená, že vždy musíme ukázať všetky tváre problému, nielen tie najobľúbenejšie. Musíme vytvoriť diskusiu, no nielen medzi intelektuálmi, ale medzi všetkými.

Práca pre ďalšiu generáciu a spolupráca s ňou

Mladí ľudia: nevyhnutná súčasť. Myslím, že nová generácia má iný pohľad. Vychádza to z toho, že táto generácia sa narodila do sveta s programom Erasmus, s novými technológiami, ktoré odstraňujú vzdialenosť, s lacnejšou dopravou... teraz je ľahšie cestovať po celej Európe. Táto nová generácia teda snáď dokáže lepšie pochopiť európske hodnoty a to, čo je možné vďaka EÚ dosiahnuť.

V rámci mediálneho programu Youth4Regions majú mladí ľudia príležitosť vstúpiť do inštitúcií EÚ. Myslím si, že EÚ by mala naďalej do mladých ľudí pumpovať silu zmeny. Pretože čokoľvek sa stane, bez ohľadu na výsledky európskych volieb v roku 2019, budúcnosťou Európy sú títo mladí ľudia. ■

„Mladí dobrovoľníci Interreg“

Úspechy a budúce plány iniciatívy

Prostredníctvom iniciatívy Mladí dobrovoľníci Interreg (Interreg Volunteer Youth – IVY) už viac ako 200 mladých občanov EÚ využilo príležitosť dobrovoľne sa zúčastniť na programoch a projektoch iniciatívy Interreg.

IVY je podporovaná Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre regionálnu a mestskú politiku v spolupráci s Európskym zborom solidarity a riadi ju Združenie európskych pohraničných regiónov (AEBR). Ide najmä o nadobudnutie skúseností so spoluprácou, preukazovanie solidarity a komunikáciu o politike súdržnosti. **Martín Guillermo Ramírez, generálny tajomník AEBR, hovorí o dosiahnutých výsledkoch iniciatívy, jej prínosoch a budúcich projektoch.**

Iniciatíva Mladí dobrovoľníci Interreg funguje už viac ako 18 mesiacov. Aké hlavné úspechy iniciatívy IVY dosiahla a čím je taká mimoriadna?

Kľúčom k posilneniu solidarity v rámci EÚ je informovať občanov o jej výhodách a úspechoch – a práve tu zohráva iniciatíva IVY osobitnú úlohu. Od jej spustenia v marci 2017 sa do cezhraničných, nadnárodných a medziregionálnych programov Interreg a súvisiacich projektov zapojilo viac ako 200 dobrovoľníkov (IVY) a ich počet neustále rastie. Doteraz privítalo dobrovoľníkov 34 programov Interreg a viac ako 80 projektov, ktoré im pomohli dosiahnuť ich ciele a poskytli iniciatíve Interreg väčšiu viditeľnosť.

Neformálna spätná väzba z hosťovských programov a projektov poukazuje na väčšiu viditeľnosť programu Interreg, územnej spolupráce a EÚ, ako aj na informovanosť o nich, a to vďaka ich príspevku k európskej integrácii zdola nahor.

Iniciatíva IVY sa zameriava na zvýšenie viditeľnosti výhod politiky súdržnosti pre miestne komunity a lepšie informácie o tejto politike medzi príjemcami. Tento cieľ bol splnený, ako možno vidieť z úspechu účtu @InterregYouth v sociálnych médiách.

Prečo by sa mali mladí ľudia a hostiteľské organizácie zapojiť do iniciatívy IVY? Akú majú pridanú hodnotu?

Takáto skúsenosť zvyšuje zmysel dobrovoľníkov pre európsku solidaritu, občianstvo a občiansku angažovanosť. Dobrovoľníci IVY sa pri nasadení v inej európskej krajine, prípadne doma, keď však naďalej dochádza k výmene s medzinárodnými partnermi, učia z nového prostredia, získavajú skúsenosti s rozmanitosťou Európy a posilňujú svoje jazykové a komunikačné zručnosti. Začnú mať pocit, že sa podieľajú na budovaní Európy, najmä ak pomáhajú pri cezhraničných zásahoch zameraných na znižovanie prekážok a budovanie dôvery alebo keď informujú o pokroku pri takýchto opatreniach.

Mladšie generácie prinášajú organizáciám nové a svieže nápady, prístupy a perspektívy. Napríklad zručné používanie sociálnych médií je dnes rozhodujúce na oslovenie širšieho publika a informovanie ľudí o tom, aký prospech získavajú ich spoločenstvá z finančných prostriedkov EÚ. My, ktorí sme v určitom veku, veľmi dobre vieme, že mladí občania môžu byť vhodnejší na pomoc so stratégiou sociálnych médií, pretože sú to ich hlavné komunikačné kanály a sú schopnejší zvládnuť tento nový „kód“.

Čo čaká iniciatívu IVY v budúcnosti?

Vďaka úspechu iniciatívy sa Európska komisia rozhodla predĺžiť ju do decembra 2019. Snažíme sa, aby sa iniciatíva IVY stala trvalou črtou spojenou s Európskym zborom solidarity a aby sa integrovala do jadra všetkých programov Európskej územnej spolupráce.

Tím, ktorý pracuje na riadení iniciatívy IVY, navrhuje nové činnosti spojené s touto iniciatívou, pričom sa zameriava na jej hlavný cieľ: podporu sociálneho rozmeru Európskej územnej spolupráce/Interreg

a šírenie informácií o jej výhodách. Medzi ďalšie úlohy patrí spolupráca dobrovoľníkov IVY s programom Interact financovaným z EFRR pri zostavovaní „príbehov“ Interreg na základe mimoriadne zmysluplných projektov. Budú uverejnené pod názvom „Príbehy o európskej spolupráci“. Hlavným cieľom je naďalej zvyšovať informovanosť o programe Interreg a zdôrazňovať výhody EÚ (politika súdržnosti) vďaka rozhovorom, atraktívnemu dizajnu a efektívnej a živej komunikácii.

AEER a Komisia v súčasnosti skúmajú ďalšie nápady, ako dôkladnejšie zapájať dobrovoľníkov aj do iných komunikačných aktivít. Dobrovoľníci mimoriadnym spôsobom prispievajú k zvyšovaniu povedomia o politike súdržnosti, takže takúto príležitosť nemôžeme premárniť. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.interregyouth.com/>

Keď som začala svoju trojmesačnú prácu stážistky na zástupnom štátnom sekretariáte pre komunikáciu o politike súdržnosti v Maďarsku, zriedka som niečo počula o regionálnych politikách, ale potrebovali niekoho na komunikáciu, takže sa mi to zdala byť dobrá príležitosť. Po druhýkrát som sa k politike súdržnosti priblížila počas skúseností s Európskym zborom solidarity v rámci iniciatívy Interreg pre strednú Európu. Považovala som to za znamenie. Aby som bola úprimná, väčšinou je ťažké vidieť, čo sa skutočne deje v bubline zvanej Brusel, ale uvedomila som si, že politika súdržnosti a územná spolupráca sú súčasťou tvorby politiky, keď pomeme rýchlo vidieť výsledok práce, ktorú ste odvedli. Každý, kto pracuje v politike alebo v štátnej správe, pozná tento pocit, pretože máme tendenciu sústrediť sa na celkový obraz, takže je úžasné vidieť, že svojou každodennou prácou môžeme skutočne zmeniť životy ľudí. Okrem toho považujem spoluprácu za kľúč k hladkej spoločnej európskej budúcnosti a projekty Interreg sú toho najlepším príkladom. Rada by som takisto spomenula poznatky, ktoré dobrovoľníci získajú prostredníctvom pilotných projektov, pretože výmenu informácií považujem za hlavný bod rozvoja.

Diana Zsoldos

Reportérka iniciatívy IVY v spoločnom sekretariáte Interreg Central Europe

Súťaž EUSALP „Podporte svoj projekt pre EÚ“

Na tohtoročnom fóre EUSALP v Innsbrucku v Rakúsku dostali mladí ľudia (vo veku 16 – 25 rokov) príležitosť získať podporu pre inovatívne projektové nápady u publika, ktoré tvorilo vyše 700 zainteresovaných strán na úrovni EÚ, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Zo 17 predložených projektových projektov porota vybrala 5 projektov na schválenie podpory. Prvé tri návrhy získali ceny v hodnote 5 000, 3 000 a 2 000 EUR.

1. „Zasadnutie siete pre alpské lístky“

Členovia Rady mládeže Cipra získali prvú cenu so svojím návrhom zameraným na hlavnú tému tirolského predsedníctva: mobilitu. Ich cieľom je vyvinúť spoločné riešenie pre verejnú dopravu v alpskom regióne, ktoré umožní cezhraničnú dopravu s jediným cenovo dostupným lístkom, a tak sa zamerať na zmenu v zvyklostiach ľudí spojených s cestovaním. Zhromaždenie hlavných zainteresovaných strán sa stane prvým krokom.

2. „Beehave“

Projekt Beehave vedený dvomi mladými Talianmi sa zameriava na sklbenie hospodárskej účinnosti a ochrany včiel, keďže včely sú v alpskom regióne mimoriadne ohrozené. Snímače v úloch budú merať ich teplotu a vlhkosť, čo umožní včelárom monitorovať kvalitu životného prostredia a zdravie včiel a rýchlejšie reagovať.

3. „Magické Alpy“

Tento projekt od skupiny 16-ročných rakúskych študentov nás vyzýva, aby sme v rámci Európskeho roka kultúrneho dedičstva preskúmali legendy a mýty alpského regiónu. Zbierka príbehov bude prístupná prostredníctvom webovej lokality a rôznych iných médií. Bude slúžiť ako nástroj na výmenu informácií s inými školami a s obyvateľmi a bude sprievodcom pre ľudí, ktorí sa zaujímajú o návštevu týchto mystických miest. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://bit.ly/2CDpLPX>

NOVINKY [V KRÁTKOSTI]

99 VECÍ, KTORÉ SA DAJÚ ROBIŤ V EURÓPE – ALTERNATÍVNY SPRIEVODCA

Skvelé miesta, ktoré navštíviť, noví ľudia, s ktorými sa zoznamiť, skryté skvosty, zábavné skutočnosti, úžasné jedlo a múdre cestovné tipy – to všetko predstavuje nový online sprievodca po Európe.

Sprievodca „99 vecí, ktoré sa dajú robiť v Európe“ je založený na základe skúseností cestovateľov v rámci projektu Road Trip a je príležitosťou vytvoriť si vlastnú trasu a samostatne objavovať kontinent. Na webovej lokalite roadtripproject.eu si teraz môžete vybrať cieľ, svoj obľúbený spôsob cestovania a vytvoriť si vlastnú trasu!

Počas jari a leta 2018 sa štyri páry cestovateľov vydali na cestu po celom kontinente a preskúmali rôzne projekty a iniciatívy podporované EÚ. Luisa a Louis, Yldau a Fabian, Susann a Kenneth a Luna a Achilleas navštívili 24 európskych krajín, a to po štyroch nadväzujúcich trasách: Stredozemie (trasa po koreňoch), Atlantik (cesta veľkých prieskumníkov), Dunaj (trasa s krásnou prírodou a spoločnými zdrojmi) a Baltské more (cesta v čase a priestore).

Druhé vydanie projektu Road Trip bude spustené na začiatku jari 2019. Sledujte naše kanály sociálnych médií, kde nájdete ďalšie informácie. ■

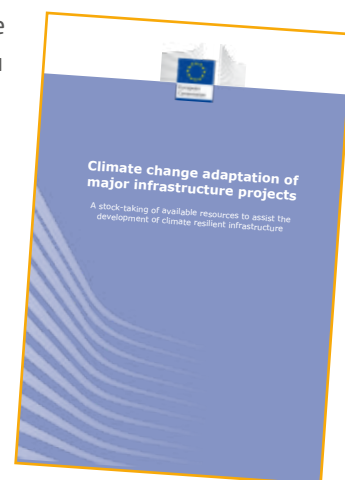
ĎALŠIE INFORMÁCIE

www.roadtripproject.eu
Facebook: Europe in my region
Instagram: euinmyregion

ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY VO VEĽKÝCH PROJEKTOCH INFRAŠTRUKTÚRY

Keďže zmena klímy je v popredí programu EÚ, GR REGIO zadalo na konci roka 2016 vypracovanie štúdie o mapovaní dostupných informácií o adaptácii na zmenu klímy v 28 členských štátoch na úrovni projektov.

Štúdia predstavuje zozbieranie dostupných zdrojov na podporu rozvoja infraštruktúr odolných voči zmene klímy podľa siedmich kritérií štúdie (dostupnosť údajov, usmernenia, metodiky, nástroje, koncepčné normy, systém a právny rámec, inštitucionálna kapacita), ktoré sa týkajú sektorov dopravy, širokopásmového pripojenia, rozvoja miest, energetiky, vodného a odpadového hospodárstva.

Identifikované zdroje nie sú kompletne, ale predstavujú prehľad o ľahko dostupnom a prístupnom materiáli v roku 2017. Záverečná správa štúdie je rozdelená do dvoch hlavných častí: jedna všeobecná správa a jedna správa o jednotlivých krajinách, pričom obsahujú aj príklady projektov. V štúdiu sa poukazuje na to, že pre realizátorov projektov infraštruktúry je k dispozícii veľké množstvo zdrojov súvisiacich s adaptáciou na zmenu klímy, pričom zároveň existuje niekoľko oblastí, v ktorých by sa dali sprístupniť ďalšie zdroje. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

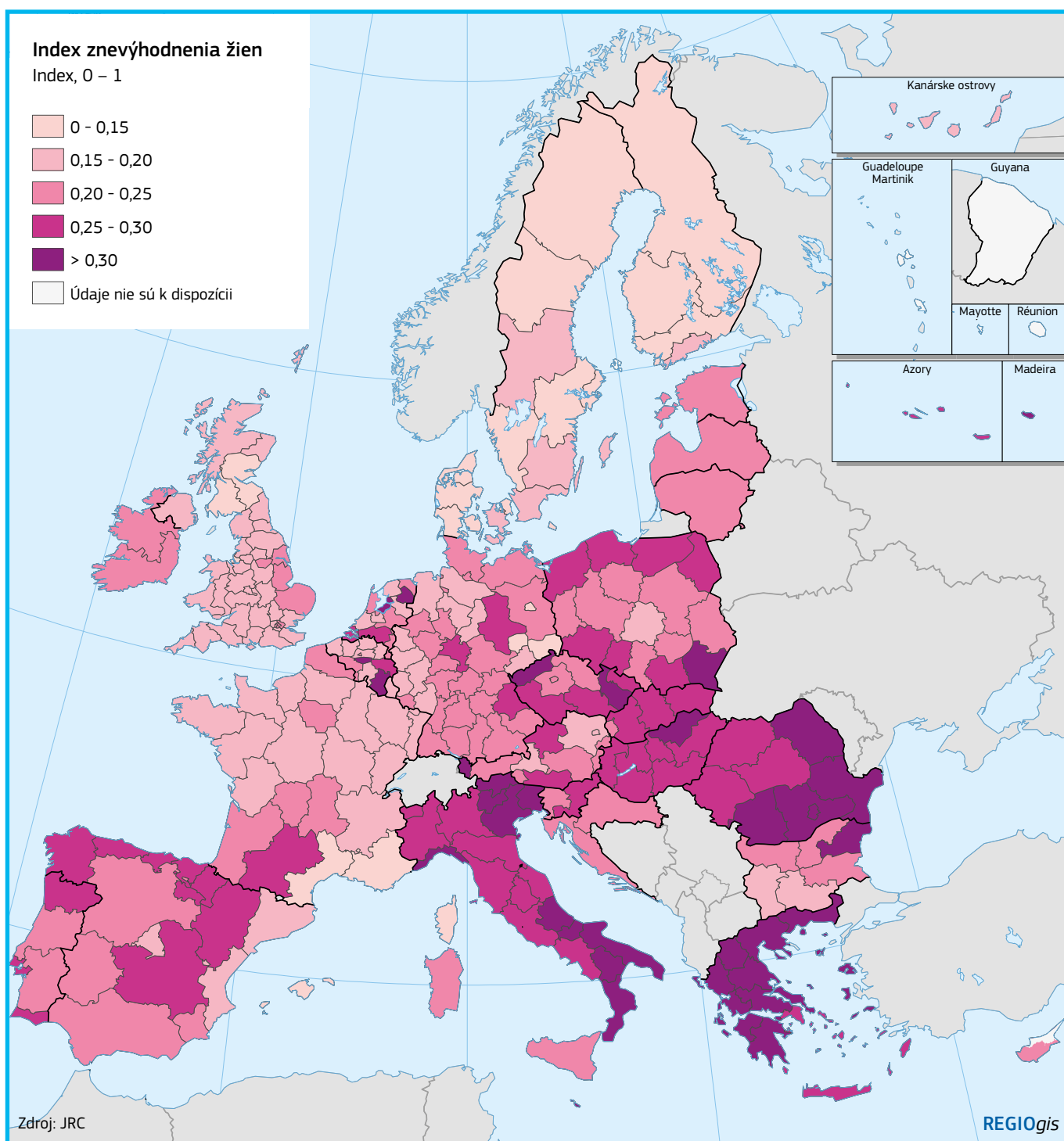
<https://bit.ly/2RKOgel>

Nový nástroj na monitorovanie rodovej rovnosti v európskych regiónoch

Rodová rovnosť je jednou zo základných hodnôt EÚ a meranie jej pokroku je neoddeliteľnou súčasťou účinnej tvorby politiky. Aj keď existuje niekoľko nástrojov na monitorovanie na úrovni krajín, neexistuje žiadny takýto nástroj na zachytenie regionálnych rozdielov v rámci Európy.

V súčasnom nástroji regionálneho monitorovania boli vyvinuté komplexné indexy, ktoré dopĺňajú a podporujú tento mnohostranný jav: Index znevýhodnenia žien (FemDI) a Index úspešnosti žien (FemAI). Prvý index hodnotí znevýhodnenie žien meraním regionálnych rozdielov, pričom ženy sú v horšom postavení než muži.

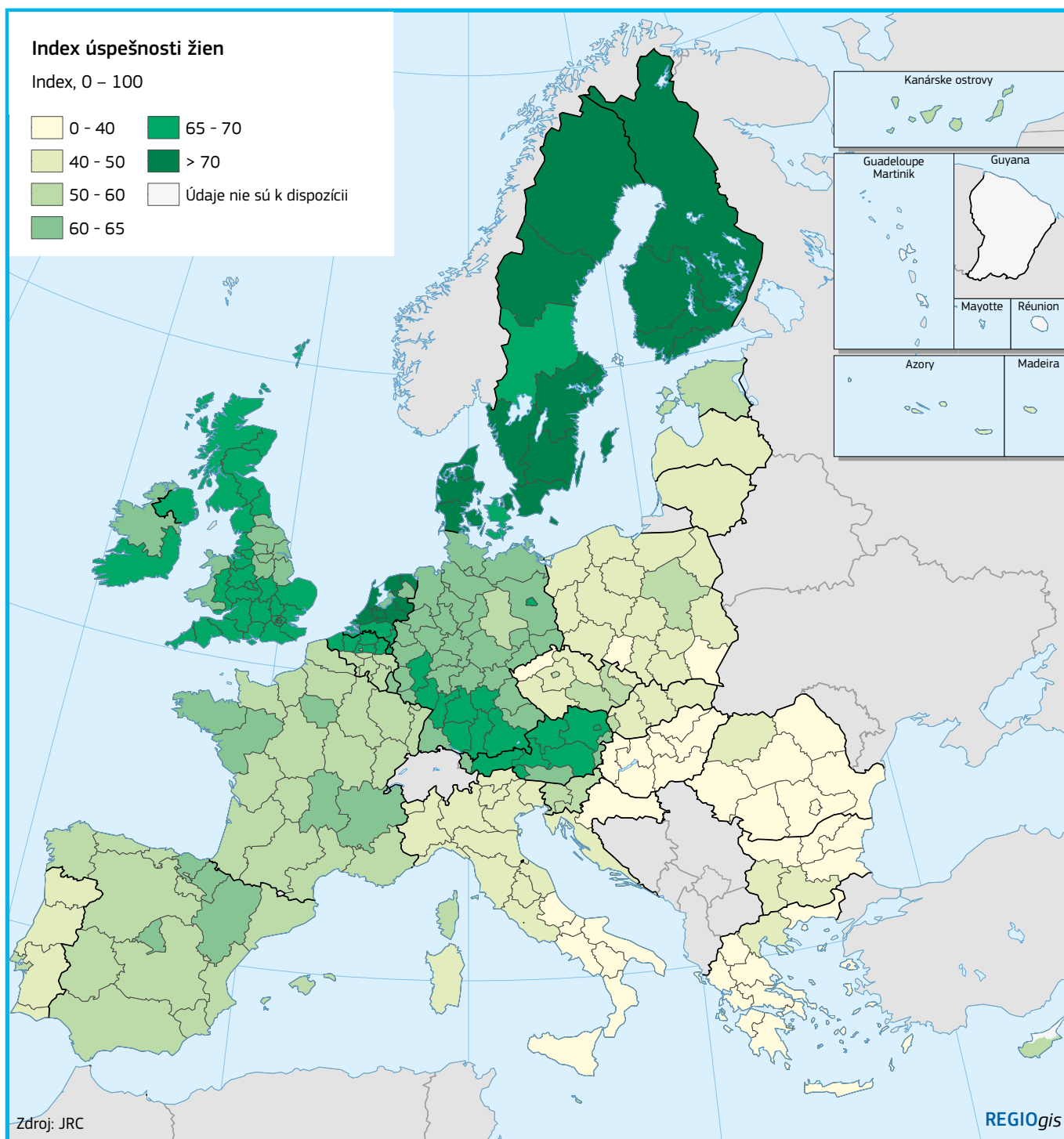
Druhý index meria úroveň ženských úspechov v porovnaní s najlepšou regionálnou výkonnosťou žien v Európe. Kombináciou týchto dvoch indexov môžeme lepšie pochopiť rodovú rovnosť v rôznych regiónoch a medzi členskými štátmi.

Európsky nástroj regionálneho monitorovania vychádza zo siedmich oblastí relevantných pre politiku EÚ: práca a peniaze, vedomosti, čas, moc, zdravie, bezpečnosť a ochrana a kvalita života. V oblastiach sa organizuje a združuje viac ako 30 individuálnych ukazovateľov do súhrnných opatrení rodovej rovnosti. Indexy merajú znevýhodnenie a úspešnosť žien v takmer

všetkých regiónoch úrovne NUTS-2 (270 regiónov). Najnovšie dostupné údaje pre ukazovatele boli získané z mikroúdajov štatistiky EÚ o príjmoch a životných podmienkach (EU-SILC), z prieskumu pracovných síl Európskej únie (EU LFS), zo zisťovania o štruktúre ziskov (EU SES), z databázy rodových štatistík EIGE a mikroúdajov Gallup World Poll. Väčšina dátových bodov pochádza z roku 2017.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/>

Európska územná spolupráca v oblasti kultúrneho dedičstva

Doteraz sa Európska územná spolupráca preukázala ako „prirodzené prostredie“ úspešných investícií do kultúry. Spolupráca v oblasti kultúry nie je len spôsobom, ako urovnať synergie a prepojenia naprieč hranicami a medzi krajinami alebo uľahčiť procesy priemyselného prechodu a inteligentnej špecializácie, ale je aj nástrojom na úspešné presadzovanie Európy ako destinácie smerujúcej na svetové trhy.

Spolupráca v oblasti kultúry, kreatívneho priemyslu a umenia môže byť účinná, pretože vytvára pevný základ na to, aby krajiny a regióny mohli účinne a udržateľne spolupracovať. Je zaujímavé poznamenať, že v súčasnom programovacom období je **kultúrne dedičstvo a umenie druhou najobľúbenejšou témou v programoch Interreg**. V súčasnosti a na obdobie rokov 2014 – 2020 sa do kultúrnych projektov investuje už **viac ako 9%** celkového rozpočtu iniciatívy Interreg, pričom pred koncom tohto programovacieho obdobia sa očakáva ďalší nárast.

V predchádzajúcom programovacom období rokov 2007 – 2013 získali investície iniciatívy Interreg do kultúrneho dedičstva a umenia **10% celkového rozpočtu iniciatívy Interreg** (1,2 milióna EUR)¹.

Programy Interreg sú úspešnými inkubátormi pre dobré projekty kultúrneho dedičstva, ktoré podporujú rast a udržateľným spôsobom vytvárajú pracovné miesta. Programy sa zakladajú na miestnej intervenčnej logike, ktorá odráža špecifické potreby zúčastnených regiónov, napríklad uplatňovanie inovatívnych riešení a IKT v menej zvýhodnených a okrajových regiónoch. To by sa mohlo ďalej využívať prostredníctvom procesu priemyselnej transformácie vo vzťahu k tvorivým odvetviam.

Interreg

Interreg je v skutočnosti **nástrojom zdola nahor**, ktorý úspešne spája špecifiká rôznych lokalít, regiónov a krajín okolo spoločných projektov. Zo svedectiev mnohých partnerov iniciatívy Interreg vyplýva, že spoločné projekty a akcie posilňujú pocit spolupatričnosti v **spoločnom európskom priestore**.

Začiatok **Európskeho roku kultúrneho dedičstva 2018** predstavoval teda pre riadiace orgány iniciatívy Interreg a príjemcov programov Interreg príležitosť, aby sa stali súčasťou Európskeho roku kultúrneho dedičstva prostredníctvom účasti na kultúrnych iniciatívach a podujatiach v celej Európe. Riadiace orgány iniciatívy Interreg následne zmobilizovali viac ako 100 projektov, ktoré požiadali o označenie Európskeho roku kultúrneho dedičstva a zabezpečili si ho.

1. Údaje sú z webovej lokality Keep.eu (<https://www.keep.eu/keep/>): Keep je jediným zdrojom agregovaných údajov pre projekty a príjemcov programov cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce medzi členskými štátmi a medzi členskými štátmi a susednými krajinami.

Pri týchto projektoch je kľúčová spolupráca, pokiaľ ide o zviditeľnenie EÚ a jej priblíženie občanom. Európska komisia preto podporila vytvorenie elektronickej knihy „Connecting cultures, connected citizens“, sponzorovanej **medziregionálnym programom Interact ERDF na roky 2014 – 2020**, aby všetci európski občania mali prístup ku kultúrnym projektom Interreg vo svojich regiónoch. Je dôležité ukázať, že európska spolupráca pôsobí všade prostredníctvom financovania projektov v Európe aj mimo nej.

V elektronickej knihe sú uvedené cezhraničné, prechodné a medziregionálne projekty spolufinancované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR).

„Priemyselné dedičstvo“ financované z programu cezhraničnej spolupráce Interreg A na roky 2014 – 2020 pre Estónsko a Lotyšsko

Prostredníctvom finančných prostriedkov EÚ vo výške 0,98 milióna EUR sa tento projekt na hranici medzi Estónskom a Lotyšskom zameriava na prezentáciu priemyselného dedičstva oboch krajín rozvíjaním turistických trás prostredníctvom rôznych starých mlynov, vodných elektrární, tovární, železníc, majákov a dokonca vodných veží. Priemyselné dedičstvo nie je v Lotyšsku a Estónsku bežným zdrojom cestovného ruchu. Rozvoj spoločnej siete lokalít priemyselného dedičstva v oboch krajinách však diverzifikuje súčasný cestovný ruch a priláka do oboch regiónov viac návštevníkov.

„Živý archív“ financovaný z programu predvstupovej pomoci v rámci cezhraničnej spolupráce na roky 2014 – 2020 pre Maďarsko a Srbsko

Projekt, ktorý funguje pozdĺž vonkajších hraníc EÚ, spája Maďarsko a Srbsko, aby spolupracovali na zachovaní pamiatok. Projekt, ktorý je spolufinancovaný z EFRR vo výške 0,17 milióna EUR, podporuje synergie medzi výskumnými pracovníkmi, archívami, etnografmi a antropológmi oboch národností a chráni európske dedičstvo.

„BLUEMED“ financovaný z programu INTERREG VB na roky 2014 – 2020 pre Stredozemie

Projekt, ktorý je financovaný z EFRR vo výške 2,38 milióna EUR, sa zameriava na plánovanie, testovanie a koordináciu podvodných múzeí, potápačských parkov a centier na zvyšovanie povedomia s cieľom podporovať udržateľný a zodpovedný rozvoj cestovného ruchu a presadzovať modrý rast v pobrežných oblastiach a na ostrovoch v Stredozemnom mori.

Makroregionálne stratégie pre kultúrnu spoluprácu

Štyri makroregionálne stratégie: Stratégie EÚ pre región Baltického mora (EUSBSR), podunajský región (EUSDR), región Jadranského a Iónskeho mora (EUSAIR) a alpský región (EUSALP) podporujú investície do kultúry prostredníctvom príslušných platforiem. Ako prioritu už stanovujú politický rámec nielen pre programy Interreg, ale aj pre národné, regionálne a odvetvové programy, ako aj priame a súkromné investície EÚ.

Makroregionálne stratégie vzhľadom na svoj holistický prístup uznávajú jasný európsky rozmer kultúrneho dedičstva, ku ktorému pristupujú prostredníctvom rôznych politik EÚ, ako sú regionálny rozvoj a rozvoj miest, cestovný ruch, vzdelávanie a zamestnanosť, námorné záležitosti, výskum a inovácie.

Okrem toho sa ich rozsah rozširuje, pokiaľ ide o spoluprácu s krajinami mimo EÚ. To je prípad stratégií EUSAIR a EUSDR, ktoré už vypracovali projekty so západným Balkánom, s Ukrajinou a Moldavskom. Stratégie EUSBR a EUSALP okrem toho vytvorili synergie s krajinami Európskeho hospodárskeho priestoru.

Makroregionálne stratégie **aktivujú existujúce štruktúry**, ako sú kreatívne siete a platformy kultúrneho dedičstva, aby spolupracovali na vývoji procesov, projektov, výmene najlepších postupov a partnerskom učení (peer-to-peer learning). EUSDR napríklad uľahčila výmenu poznatkov v oblasti „adaptačného opätovného využitia budov kultúrneho dedičstva“ prostredníctvom projektu Platforma podunajskej kultúry – kreatívne priestory 21. storočia². EUSBSR vytvorila sieť na uľahčenie dialógu medzi mládežou: Dialóg mládeže v regióne Baltického mora³. Okrem toho sa v alpskom regióne spustila platforma pre začínajúce podniky a prenos technológií v inovačných ekosystémoch⁴.

Makroregionálne stratégie tiež uznávajú **priamy a nepriamy sociálny a hospodársky potenciál**, ktorý môže predstavovať kultúrne dedičstvo pre regióny EÚ, a to financovaním kreatívnych odvetví a podporou malých a stredných podnikov spojených s udržateľnými a zodpovednými podnikmi v oblasti cestovného ruchu. Vymenovaní úradníci z ministerstiev kultúry v krajinách EUSAIR napríklad označili **trasu EUSAIR mapujúcu olivovníky** za najlepší projekt relevantný pre rozvoj ich regiónu. Túto kultúrnu trasu bude rozvíjať a akreditovať Rada

Európy v rámci projektu financovaného Európskou úniou **Routes 4 U**⁵, ktorého cieľom je vytvoriť podobné projekty pre všetky makroregiony a podporovať ich ako **európske destinácie pre trhy dlhodobého cestovného ruchu**. Jeho rozsah pôsobnosti spočíva najmä v trvalo udržateľných MSP v oblasti cestovného ruchu a inteligentnom podnikaní.

Európsky rok kultúrneho dedičstva 2018 a po ňom...

Niet pochyb o tom, že iniciatívy v rámci Európskeho roku kultúrneho dedičstva prijaté Európskou komisiou, najmä GR REGIO a GR pre vzdelávanie, mládež, šport a kultúru (EAC), sa majú v nadchádzajúcich rokoch zintenzívniť a pokračovať. V návrhu na európske štrukturálne a investičné fondy po roku 2020 je kultúrna politika otvorená investíciám, najmä v rámci cieľa politiky (CP) č. 5: „**Európa bližšie k občanom prostredníctvom udržateľného a integrovaného rozvoja mestských, vidieckych a pobrežných oblastí a miestnych iniciatív**“. Investície do kreatívneho priemyslu však môžu patriť do CP č. 1: „**Inteligentnejšia Európa prostredníctvom podpory inovatívnych a inteligentných hospodárskych premien**“ a CP č. 3: „**Prepojnejšia Európa prostredníctvom zlepšenia mobility a regionálnej prepojenosti IKT**“.

Makroregionálne stratégie rozhodne podporujú a uľahčujú spoluprácu medzi krajinami a regiónmi v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu. To sa odzrkadľuje v strategických cieľoch **Novej európskej stratégie pre kultúru**⁶, ktorú uverejnila Európska komisia 22. mája 2018: a) využívanie sily kultúry pre sociálnu súdržnosť a blahobyť; b) podpora tvorivosti vychádzajúcej z kultúry vo vzdelávaní a v inováciách, ako aj pre zamestnanosť a rast; a c) posilňovanie medzinárodných kultúrnych vzťahov.

GR REGIO v súčasnosti spolupracuje s GR EAC na pripravovanom európskom akčnom pláne pre kultúrne dedičstvo a s GR pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP (GROW) na inovatívnych riešeniach významných pre kreatívny priemysel. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://bit.ly/2MoqR6C>

2. <https://bit.ly/2UbMJph>

3. <http://www.cbss.org/regional-identity/baltic-sea-youth-dialogue/>

4. <https://bit.ly/2riEzys>

5. <https://www.coe.int/en/web/cultural-routes/eu-jp-2017-20>

6. <https://bit.ly/2FlvGHo>

V rámci Európskeho týždňa regiónov a miest 2018 sa na workshope Európskeho roku kultúrneho dedičstva 2018 Coop Cult and Succeed zdôraznili synergie medzi politikami EÚ v oblasti kultúry, cestovného ruchu, priemyslu a regionálnymi politikami.

MICHEL MAGNIER

Riaditeľ pre kultúru a tvorivosť (GR EAC) zodpovedný za Európsky rok kultúrneho dedičstva 2018

„Rok 2018 bol dobrým impulzom pre kultúru na úrovni EÚ a na celom svete. V máji 2018 sa začala Nová európska stratégia pre kultúru a po nej nasledoval Európsky akčný plán pre kultúrne dedičstvo. V prvej polovici roku 2018 získalo takmer 6 500 podujatí v celej Európe aj mimo nej označenie Európskeho roku kultúrneho dedičstva 2018, pričom dosiahli počet takmer 5 miliónov účastníkov.“

SLAWOMIR TOKARSKI

Riaditeľ pre inovačné a moderné technológie výroby (GR GROW)

Slawomir Tokarski analyzoval vplyv priemyselného prechodu v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu. „Kultúra spája ľudí a pomáha im vyznávať spoločné hodnoty. Úspešné hodnotové reťazce EÚ a klastrové spojenia môžu vytvárať príležitosti pre kultúry a kreatívny priemysel a zároveň podporiť proces priemyselného prechodu.“

LENA ANDERSSON PENCH

Riaditeľka pre európsku územnú spoluprácu, makroregióny, Interreg a vykonávanie programov (GR REGIO)

Lena Anderson Pench zdôraznila svoje stanovisko: „Interreg a makroregionálne stratégie podporujú kultúru a tvorivosť s cieľom vytvárať pracovné miesta a rast.“

KAI HUOTARI

Výkonný riaditeľ kreatívneho medzinárodného strediska Kaapelitehdas, najväčšieho kultúrneho operátora vo Fínsku

Naším poslaním v stredisku Kaapeli je „kultúra zlepšuje život“. Naš hlavný kultúrny projekt Creative Lenses nás naučil, že prekračovanie hraníc nás ako kultúrne organizácie posilňuje.“

Vašimi slovami je časť časopisu *Panorama*, v ktorej zainteresované strany na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni predstavujú svoje úspechy za obdobie rokov 2014 – 2020 a delia sa o svoje názory na

aktuálne a kľúčové diskusie o politike súdržnosti po roku 2020. *Panorama* vítá príspevky vo vašom jazyku, ktoré môžeme predstaviť v budúcich vydaniach. Obráťte sa na nás na adrese regio-panorama@ec.europa.eu, na ktorej získate ďalšie informácie o usmerneniach a termínoch.

Politika súdržnosti je pre poľské regióny veľmi dôležitá

Skúsenosti poľských regiónov v oblasti riadenia európskych fondov sú rozsiahle a v Európe jedinečné. V rámci regionálnych operačných programov spravujú poľské regióny ako súčasť dvoch finančných výhladov EÚ (2007 – 2013 a 2014 – 2020) 53 miliárd EUR.

Vďaka štrukturálnym fondom dosiahlo Poľsko počas tohto obdobia významný pokrok, a to v oblasti rastu HDP, vyššej miery zamestnanosti a nižšej úrovne sociálneho vylúčenia. Regióny si uvedomujú, že za svoj úspešný rast vďaka politike súdržnosti. Investovanie na základe dlhodobého rozvoja sa ešte musí dokončiť, to znamená, že pokračovanie v silnej politike súdržnosti po roku 2021 a jej posilnenie sú pre poľské regióny veľmi dôležité.

Všimli sme si, že nový návrh týkajúci sa viacročného finančného rámca EÚ sa zdá byť trochu sklamaním, najmä pokiaľ ide o politiku súdržnosti. Hoci má EK veľa dôkazov, analýz a výsledkov výskumu, ktoré potvrdzujú proticyklický charakter tejto politiky v prospech rastu a jednomyseľnosti, navrhla významné zníženie finančného rozmeru politiky.

Zástupcovia všetkých poľských regiónov sa v júni 2018 stretli s generálnym riaditeľom GR REGIO Marcom Lemaîtreom. Predložili svoju spätnú väzbu o legislatívnom balíku pre politiku súdržnosti po roku 2020. Podľa poľských regiónov obsahuje návrh EK v tejto oblasti mnohé pozitívne prvky, a to: 1. zameranie na podporu piatich kľúčových cieľov politiky, ktoré politiku oproti tomu, aká bola vo finančnej perspektíve na roky 2014 – 2020, zjednodušujú; 2. zachovanie sedemročného časového horizontu na programové obdobie; 3. zdržanie sa procesu určovania inštitúcií zapojených do realizácie projektov; 4. zaradenie flexibility pri presune rozpočtových prostriedkov medzi priority v danom programe bez toho, aby bolo potrebné formálne schválenie EK; a 5. dôrazné zameranie na podporu nástrojov územného rastu.

V návrhu EK však existujú určité nevýhody vrátane: 1. neoprávneného návrhu na obmedzenie zdrojov politiky súdržnosti, ktoré zodpovedajú za kľúčové projekty v oblasti infraštruktúry v Európe a ktoré výrazne prispievajú k urýchleniu zblížovania najslabších hospodárstiev EÚ; 2. zníženia rozsahu zdrojov spravovaných na úrovni EK, čo je v rozpore s myšlienkou vykonávania politiky súdržnosti bližšie k občanom; 3. nezahrnutia Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj

Tomasz Hanzel
Zástupca vedúceho oddelenia pre koordináciu operačných programov v regióne Opolské vojvodstvo, South Poland House v Bruseli

vidieka do návrhu všeobecného nariadenia, čím sa zabrzdí koordinácia intervencie EFRR, ESF, KF a EPFRV vo vidieckych oblastiach; 4. oslabenia koordinácie medzi EFRR a ESF (vytvorenie nového Európskeho sociálneho fondu, t. j. ESF+, a jeho vyňatie z určitých ustanovení všeobecného nariadenia); a 5. návrhu na zníženie miery spolufinancovania EÚ na 70% (pre najmenej rozvinuté regióny), čím sa následne zabrzdí realizácia projektov najmä mimovládnyimi organizáciami a miestnymi orgánmi. ■

**SOUTH
POLAND
HOUSE**
IN BRUSSELS

Fínske obce a regióny sa vyjadrujú o politike súdržnosti

Dlhodobým cieľom politiky súdržnosti je znižovať územné rozdiely, vytvárať udržateľný rast a posilňovať sociálne začlenenie. Nástroje politiky súdržnosti stimuluju rast a zvyšujú zamestnanosť a sociálnu súdržnosť na miestnej i regionálnej úrovni. Miestni a regionálni aktéri zohrávajú kľúčovú úlohu pri dosahovaní cieľov EÚ, ktoré majú pre občanov reálnu podobu.

Pre Fínsko sú najdôležitejšími finančnými nástrojmi na dosiahnutie cieľov politiky súdržnosti Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) a Európsky sociálny fond (ESF). ESF sa reformuje na ESF+, čím sa na ďalšie programové obdobie zlúči niekoľko existujúcich fondov. V budúcnosti by mala pri vykonávaní na vnútroštátnej úrovni zohrávať väčšiu úlohu miestna a regionálna úroveň. Pravidlá a vykonávanie musia byť na správnej úrovni, a to pri dodržiavaní zásady subsidiarity.

Z pohľadu fínskych miestnych a regionálnych orgánov musí byť programová práca jednoduchšia a pružnejšia. Malo by byť možné v priebehu programového obdobia prehodnotiť zameranie a obsah programov.

ESF+ by sa mal vykonávať predovšetkým v rámci zdieľaného riadenia, pretože by to dalo členským štátom právomoc vybrať si akcie, ktoré sa majú financovať.

Fínske miestne orgány zohrávajú kľúčovú úlohu pri napredovaní mnohých akcií financovaných v rámci ESF+.

Prepojenie medzi EFRR a ESF, dvoma dôležitými fondmi pre fínske obce a regióny, by sa malo ešte posilniť a mala by sa zachovať ich ústredná úloha pri vykonávaní politiky súdržnosti. Na rozvoj vidieka a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka sa pri príprave národných programov nesmie zabudnúť, ale mali by byť úzko koordinované s programovaním štrukturálnych fondov.

Regióny a obce sa v mnohých smeroch líšia. Je dobré, že Komisia bude v reakcii na rozdielne potreby naďalej ponúkať v ďalšom programovom období rad nástrojov rozvoja. Medzi geografické témy, ktoré sú pre fínske obce a regióny ústredné, patria osobitné okolnosti riedko osídlených oblastí na severe, potenciál Arktídy, spolupráca v regióne Baltského mora a cezhraničná spolupráca s Ruskom.

Na riešenie nevýhod spôsobených náročnými okolnosťami sa neustále hľadajú nové riešenia v oblastiach, ako sú odborné znalosti o studenom podnebí, technológie, energia a čisté technológie. Pri podpore regionálneho rastu a inovácií vo Fínsku budú v budúcnosti zohrávať kľúčovú úlohu aj stratégie pre inteligentnú špecializáciu.

Podľa názoru Fínska je dôležité využívať synergie medzi programami a kombinovať rôzne druhy financovania. V novom programovacom období by sa malo viac úsilia

Ulla Karvo
Riaditeľka bruselskej kancelárie,
Združenie fínskych miestnych
a regionálnych orgánov (AFLRA)

zamerať na posilnenie prepojenia medzi štrukturálnymi fondmi a výskumnými a inovačnými programami EÚ.

Cezhraničná a nadnárodná spolupráca je dôležitá na vnútorných aj vonkajších hraniciach. Fínske obce a regióny potrebujú námorné cezhraničné programy v ich súčasnej podobe, pretože tieto programy Interreg sú výrazne postavené na miestnych a regionálnych potrebách a sieťach. Pre fínske pohraničné obce a regióny je dôležité udržanie cezhraničnej spolupráce s Ruskom.

Napriek tomu, že príjmy Fínska z financovania súdržnosti sú skromné, významne prispievajú k rozvojovým zdrojom na podporu miestnej a regionálnej životaschopnosti. ■

Kastília-La Mancha zvažuje navrhovanú reformu politiky súdržnosti

Emiliano García-Page Sánchez
Predseda regiónu Kastília-La Mancha

Ako predseda regiónu Kastília-La Mancha sa chcem poďakovať časopisu *Panorama* za to, že nám dal príležitosť podeliť sa o naše názory na reformu politiky súdržnosti EÚ a nadchádzajúci viacročný finančný rámec na obdobie rokov 2021 – 2027.

Politika súdržnosti na jednej strane harmonizuje základné hodnoty EÚ a našej regionálnej vlády, konkrétne solidaritu a boj proti nerovnostiam. Na druhej strane však máme vážne obavy o budúcnosť tejto politiky, ktorá tak výrazne prispela k rastu regiónu Kastília-La Mancha a k blahobytu jeho občanov.

Pokiaľ môžem povedať, značné finančné zdroje, ktoré sme dostali, sú rovnako dôležité ako spôsob, ktorým táto politika prispela ako platforma na výmenu skúseností k navrhovaniu a vykonávaniu

strategických politík v oblastiach, ako sú výskum, vývoj a inovácie, rozvoj vidieka, životné prostredie, energetika a mnoho ďalších.

Mali by sme si položiť otázku, či nový rozpočtový scenár a reformy navrhnuté Komisiou primerane reagujú na nové výzvy, ktoré predstavujú menej rozvinuté regióny, ako je Kastília-La Mancha. Nerád hovorím, že odpoveďou je „nie“. Prinajmenšom nie v takom rozsahu, ako to je potrebné v znevýhodnených regiónoch, aby priniesli dramatické zmeny a využili hybné sily oživenia.

Stojíme pred reformou, ktorá je vo svojej podstate protichodná. Existujú pozitívne prvky, napríklad záväzok posilňovať územnú spoluprácu, sústrediť sa na ciele a podporovať stratégiu integrovaných územných investícií (IÚI). Reformy však majú aj odvrátenejšiu stránku, napríklad zníženie rozpočtových prostriedkov o 6%, ktoré je ešte výraznejšie, ak si ho spojíme so znížením spoločnej poľnohospodárskej politiky o 5%, alebo dokonca zníženie mier spolufinancovania.

Politika súdržnosti slúžila v poslednom desaťročí na vyváženie úsporných a rozporných politík. Značný počet občanov si EÚ spájalo s priateľskou tvárou súdržnosti. Neriskujme. Vezmite len tie zdroje a urobte len tie zmeny, ktoré sú nevyhnutne potrebné.

Práve v tejto súvislosti podporujú niektoré návrhy regiónu Kastília-La Mancha, opakovane zdôrazňované v srdci Európskeho výboru regiónov, zahrnutie vyludňovania,

ako aj HDP na obyvateľa ako kritériá prideľovania; nezohľadňovanie spolufinancovania zo strany členských štátov v štrukturálnych fondoch ako deficit; alebo väčšiu koordináciu tejto politiky s odvetvovými politikami (priemysel, životné prostredie, energetika atď.).

Reforma politiky súdržnosti predstavuje vynikajúcu príležitosť, ako preukázať jej schopnosť ako strategického prvku na nápravu územnej nerovnováhy, ktorá slúži ako brzda na zastavenie vylučovacieho populizmu, a príležitosť na to, aby sa EÚ stala fungujúcim modelom globalizácie. Potrebujeme politiku s väčšou a lepšou súdržnosťou, politiku, ktorá je posilnená a prispôbená potrebám a potenciálu príslušných území. ■

Castilla-La Mancha

Vytváranie synergií medzi európskymi oblasťami kybernetickej bezpečnosti

Regióny majú jedinečnú pozíciu na zvýšenie celosvetovej úrovne kybernetickej bezpečnosti vďaka výsadnému prepojeniu s miestnym prostredím. Preto zohrávajú zásadnú úlohu pri štruktúrovaní stále „mladého“ európskeho ekosystému kybernetickej bezpečnosti. EÚ už má veľa regiónov alebo tzv. kybernetických údolí, ktoré sú miestom vyspelých regionálnych ekosystémov podporujúcich inováciu a poskytujúcich špičkové technológie.

Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja bolo investovaných 1,53 milióna EUR do päťročného programu medziregionálnej spolupráce s názvom Interreg Europe CYBER. Jeho cieľom je posilniť konkurencieschopnosť MSP EÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti vytváraním synergií medzi európskymi oblasťami kybernetickej bezpečnosti.

Boli identifikované tri hlavné prekážky, ktoré bránia medziregionálnej spolupráci medzi regionálnymi ekosystémami kybernetickej bezpečnosti EÚ: nedostatočná koordinácia medzi príslušnými aktérmi, chýbajúce zručnosti v oblasti kybernetickej bezpečnosti a roztrieštenosť trhu. CYBER si kladie za cieľ zlepšiť výmenu osvedčených postupov a verejných politík a zároveň posilniť miestne ekosystémy kybernetickej bezpečnosti.

Popredným partnerom programu CYBER je bretónska agentúra pre rozvoj inovácií Bretagne Développement Innovation. Projekt zahŕňa sedem európskych regionálnych partnerov vrátane inštitútu pre konkurencieschopnosť podnikov z regiónu Kastília a León (Španielsko), regiónu Toskánsko (Taliansko), agentúry Digital Wallonia (Belgicko), regiónu Bretónsko (Francúzsko), klastra Košice IT Valley (Slovensko), slovinskej obchodnej a priemyselnej komory (Slovinsko) a estónskeho orgánu pre informačné systémy (Estónsko).

Európska organizácia pre kybernetickú bezpečnosť (ECISO) ako poradný partner prináša do projektu svoje odborné znalosti o regionálnych priemyselných politikách v oblasti kybernetickej bezpečnosti získaných v pracovnej skupine 4 zameranej na podporu MSP a regionálnu spoluprácu.

Zlepšenie verejných politík pre MSP

Metodika Interreg Europe CYBER zahŕňa spoločnú a trhovu riadenú taxonomiku na vytvorenie štruktúrovaného mapovania regionálnych kybernetických inovatívnych ekosystémov. Zahŕňa poskytovateľov kybernetickej bezpečnosti, koncových používateľov, podporné štruktúry, organizácie odbornej prípravy a výskumné ústavy.

Projekt sa zameriava aj na pochopenie zapojenia miestnych aktérov do navrhovania a vykonávania miestnych stratégií kybernetickej bezpečnosti. Na určenie osvedčených postupov a potrieb politiky si partneri projektu vymieňajú informácie prostredníctvom dotazníkov na mieru a modelu strategického plánovania na vysokej úrovni (SWOT analýza).

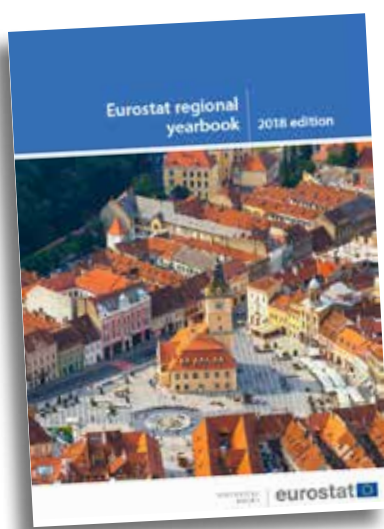
Zatiaľ čo CYBER už prispieva k rozvoju digitálneho jednotného trhu EÚ, jeho dlhodobým cieľom je výrazne znížiť roztrieštenosť trhu kybernetickej bezpečnosti v Európe zintenzívnením medziregionálnej spolupráce v európskych kybernetických údoliach. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.interregeurope.eu/cyber/>

Ako je na tom štatisticky váš región?

Ak chcete erudovanú odpoveď na túto otázku, jednoducho sa musíte pozrieť na najnovšiu verziu *Regionálnej ročenky Eurostatu*. Na pultoch sa objavila na jeseň a obsahuje viac než 200 stránok štatistík o európskych regiónoch, ktoré sú ponúkané v jasnej a farebnej grafickej úprave.

Ročenka sa zaoberá neustále rastúcou potrebou pochopiť život európskych občanov. Prostredníctvom troch rozdielnych úrovní členenia na základe kritéria počtu obyvateľov (nomenklatúra územných jednotiek – NUTS 1, 2, 3) umožňuje čitateľovi zmysluplné porovnať politickú, hospodársku a soci-

álnu situáciu celej EÚ a, ak je to možné, EZVO a kandidátskych krajín na nižšej než celoštátnej úrovni.

Je odpoveďou pre večných zvedavcov. Ročenka sa zameriava na regióny Európy z hľadiska populácie, zdravia, vzdelávania a odbornej prípravy, trhu práce, hospodárstva, podnikovej štatistiky, výskumu a inovácie, digitálnej ekonomiky, cestovného ruchu, dopravy a poľnohospodárstva.

Vydanie z roku 2018 ponúka ešte o niečo viac, a to je kapitola o európskych mestách, ako aj o rôznych typoch geografických klasifikácií, ktoré sa v priebehu rokov rozvíjali.

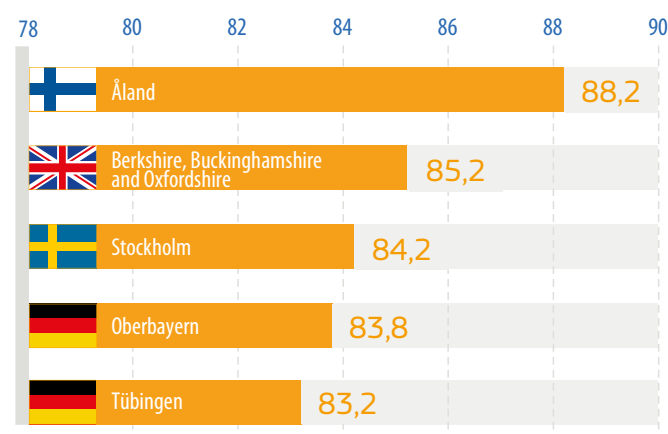
Každá kapitola sa začína kľúčovými zisteniami a infografickými rebríčkami regiónov.

V uvedenej infografike je znázornené, že zatiaľ čo miera zamestnanosti v EÚ dosahuje 72% – najvyššia doteraz zaznamenaná miera – región Åland vo Fínsku, ktorý je provinciou v súostroví v Baltskom mori, vedie rebríček s mierou zamestnanosti 88%.

PRVÝCH 5 REGIÓNOV V EÚ

MIERA ZAMESTNANOSTI, 2017
(% podielu obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov)

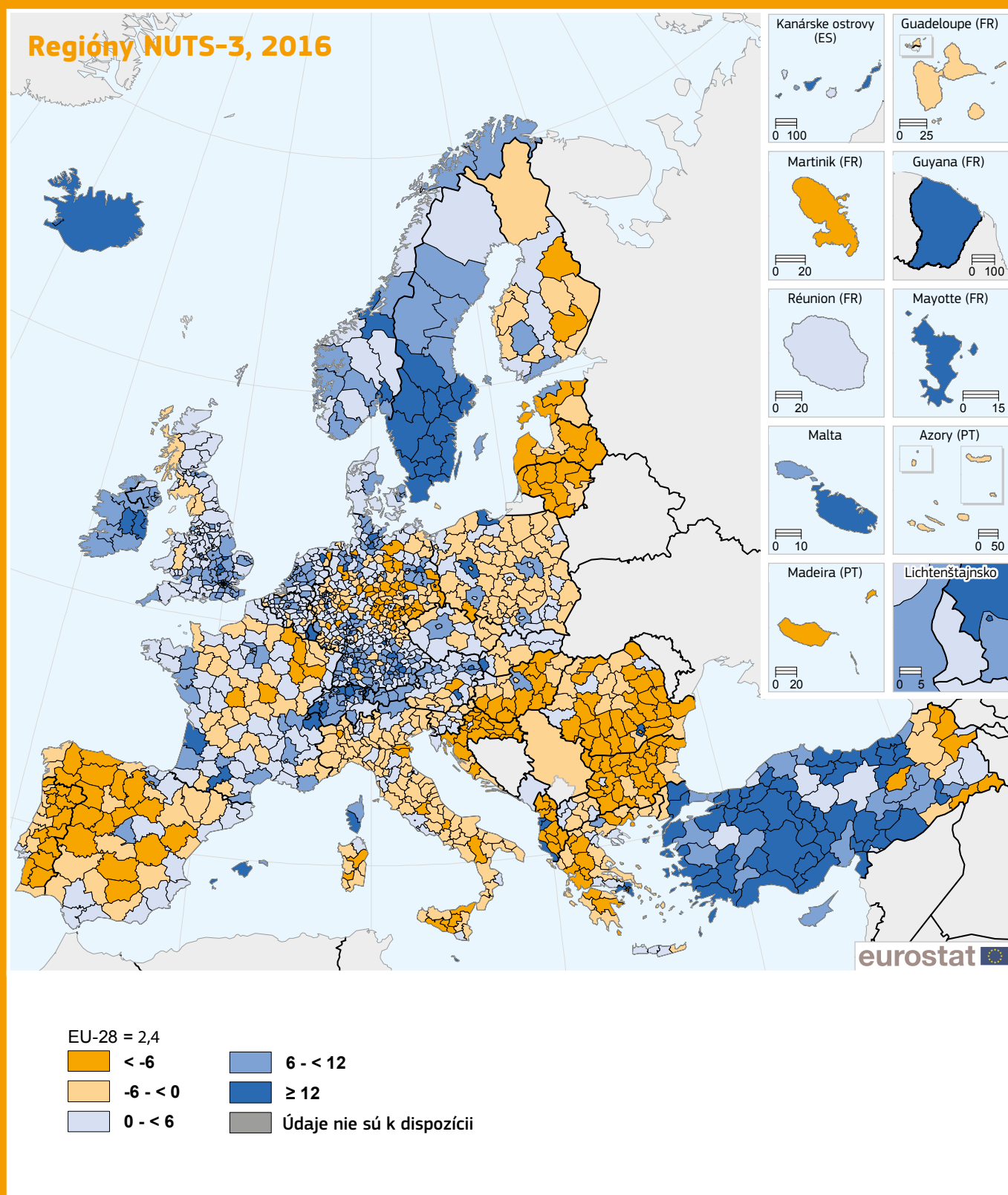
Politika a plánovanie

Regionálne údaje nie sú k dispozícii len preto, aby uspokojili čitateľovu zvedavosť alebo aby vďaka nim získal výhodu v miestnom krčmovom kvíze. Národná a európska tvorba politiky závisí od mnohých z týchto údajov.

Cieľom politiky súdržnosti EÚ je znížiť rozdiely medzi regiónmi EÚ. Ak je napríklad HDP na obyvateľa nižší ako 75% priemeru EÚ, bude tento región oprávnený na financovanie v rámci politiky súdržnosti. Práve v tomto prípade sa rozdelenie na regióny NUTS 2 stáva dôležité z hľadiska politiky.

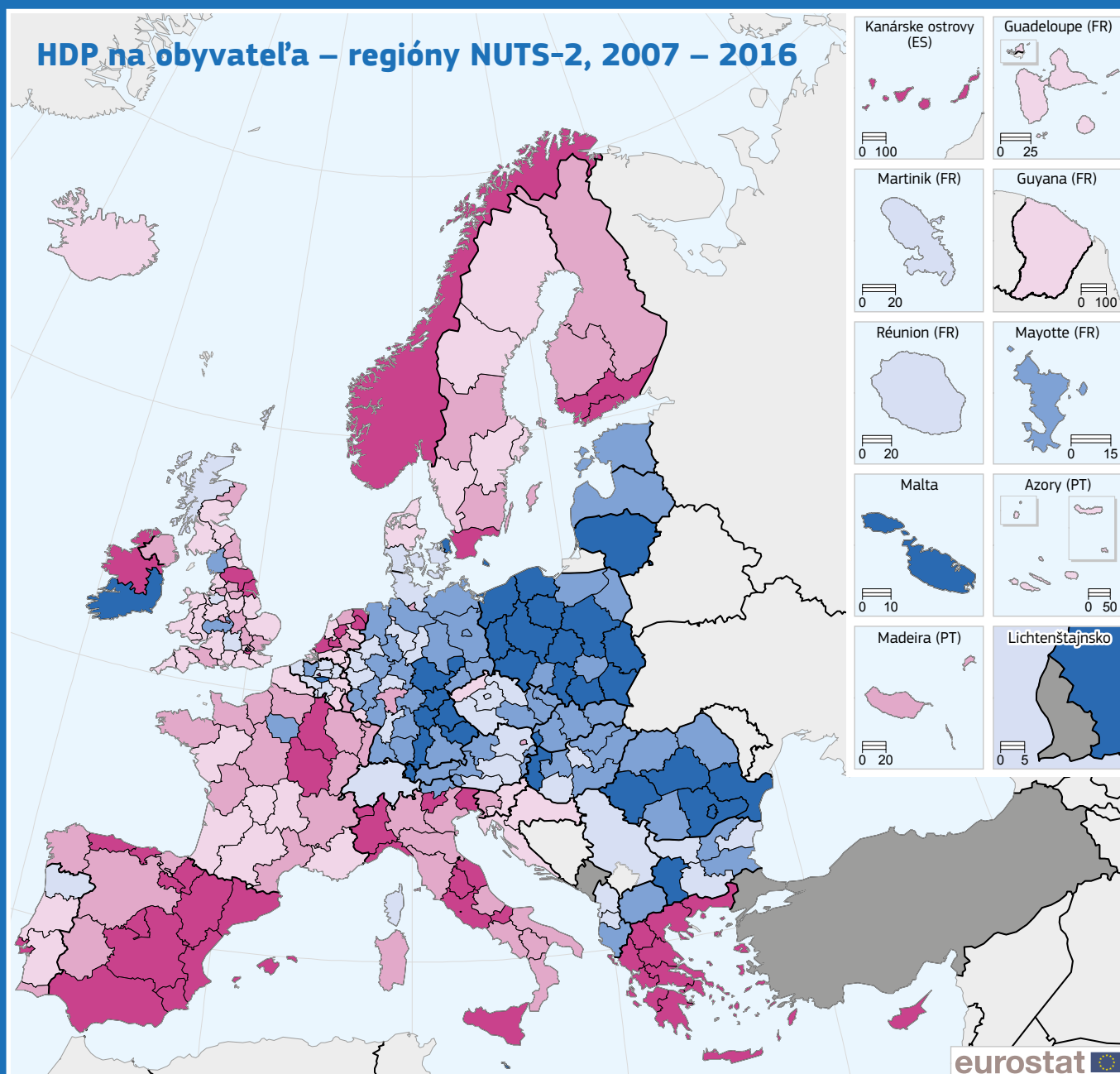

Hrubá miera* celkového pohybu obyvateľstva

* Hrubá miera pohybu obyvateľstva je pomer celkového pohybu obyvateľstva počas roka k priemernej populácii príslušnej oblasti v danom roku. Hodnota je vyjadrená na 1 000 obyvateľ'ov.

Zmena hrubého domáceho produktu

(percentuálny bodový rozdiel za rok 2016 mínus 2007; na základe údajov o štandardoch kúpnej sily (PPS) vo vzťahu k priemeru EÚ28, EÚ28 = 100) EÚ28 = 0

Tieto údaje sa používajú aj pri politikách týkajúcich sa rozvoja miest a vidieka. Mestský rozmer je jadrom politiky súdržnosti a osobitná časť rozpočtu sa venuje podpore udržateľného rozvoja miest v európskych mestách. Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka pomáha rozvoju vo vidieckych oblastiach podporovaním inovácií a zároveň ochranou biodiverzity a prírodného prostredia.

Častými používateľmi údajov pre regióny NUTS-3, čo je podrobnejšia geografická úroveň, sú napokon aj tvorcovia rozhodnutí na úrovni miestnej samosprávy.

Ďalšie informácie o používaní regionálnych údajov na tvorbu politiky nájdete v ročenke.

Tímová práca v celej EÚ

Eurostat nevytvára takúto komplexnú publikáciu samostatne. Závisí od mnohých aktérov v celej Európe.

Na úvod prebiehajú diskusie so štatistickými výrobnými jednotkami Eurostatu, ktoré posúdia „horúce témy“, ktorými by sa mala ročenka zaoberať. Uskutoční sa konzultácia s Generálnym riaditeľstvom pre regionálnu a mestskú politiku o prvej kapitole, ktorá sa týka politického kontextu. Tento rok prispelo aj k poslednej kapitole „Zameranie na regionálne typológie“. Výber ukazovateľov, ktoré majú byť zahrnuté, je vzhľadom na rozsah a hĺbku dostupných údajov náročný.

Ročenka by však nebola možná bez dodania kvalitných a včasných údajov zo strany národných štatistických úradov. Redaktori ročenky pred vykonaním extrakcie údajov čakajú, až kým nie sú k dispozícii úplne najnovšie údaje. Všetky údaje sa extrahujú ako konečné v ten istý deň.

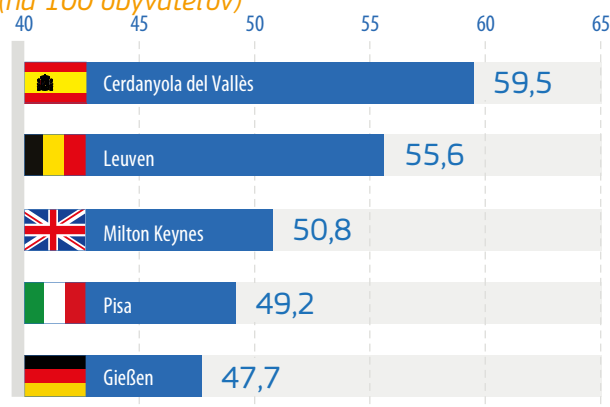
Údaje a texty kapitol sa potom nahrajú do „wikipédie Eurostatu“ – [Statistics Explained](#). Táto aplikácia sa používa ako register obsahu pre väčšinu publikácií Eurostatu vrátane ročenky.

Rýchlo sa posunieme o štyri mesiace neskôr, keď sa v polovici septembra, niekoľko týždňov pred ročným Európskym týždňom regiónov a miest, uverejní online aj papierová verzia ročenky. Online verzia sa zároveň uverejní vo vysvetlení štatistík vrátane pripravených tweetov, ktoré môže čitateľ použiť. Ročenka obsahuje približne 60 máp a obsahuje mnohé grafy a infografiky.

PRVÝCH 5 MIEST V EÚ

ŠTUDENTI TERCIÁRNEHO VZDELÁVANIA, 2016
(na 100 obyvateľov)

Z publikácie sa vyvinuli ďalšie nástroje. Pozrite si [interaktívny štatistický atlas](#) Eurostatu. Na základe rovnakých máp, aké sú uvedené v ročenke, pokrýva množstvo informácií. Všetky mapy možno bezplatne extrahovať a opätovne použiť.

Ďalším zdrojom podrobných informácií sú interaktívne mapy a súvisiace grafy v aplikácii [Regions and Cities Illustrated](#). Tento nástroj je založený na živých zdrojoch údajov – aplikácia automaticky používa nové údaje, ktoré sú k dispozícii. Nástroj, ktorý má aj automatickú časozbernú funkciu, zobrazuje, ako sa za posledných 10 rokov zmenila situácia.

Spolu s týmito nástrojmi poskytuje regionálna ročenka Eurostatu informácie pre tvorcov politik, občanov aj podniky. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Tlačené verzie si možno objednať na webovej lokalite EU Bookshop: <https://bit.ly/2DrWODh>
Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat>

Boj proti podvodom a korupcii pri projektoch financovaných EÚ – ponaučenia a príklady z členských štátov

V novej správe GR pre regionálnu a mestskú politiku sa analyzuje spôsob, akým členské štáty a regióny bojujú proti podvodom a korupcii pri čerpaní finančných prostriedkov EÚ. Potvrďuje sa v nej, že nové požiadavky viedli k dôležitým zlepšeniam. Koordinácia a zapojenie všetkých príslušných aktérov, ako aj výmena informácií a osvedčených postupov sú kľúčovými prvkami na zintenzívnenie úsilia o ochranu peňazí daňových poplatníkov EÚ a zabezpečenie dobrých výsledkov pre investície EÚ.

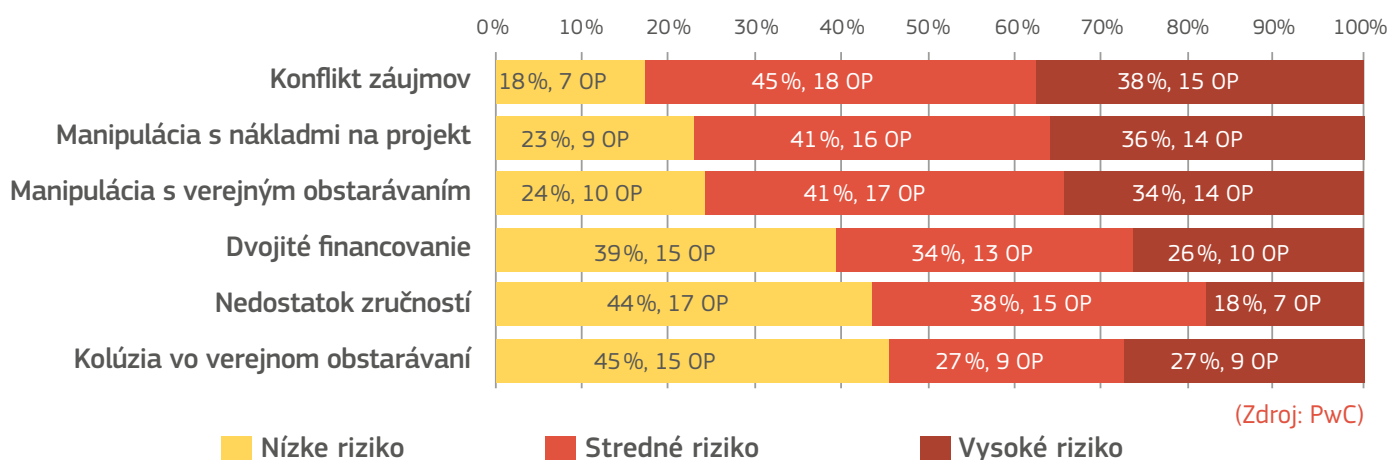
Členským štátom a regiónom pomáha v rokoch 2014 – 2020 viac ako 460 miliárd EUR investícií EÚ v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) rásť a poskytovať lepšie životné podmienky pre ich občanov.

Majú kľúčovú úlohu pri podpore začínajúcich podnikov a pri pomoci ľuďom zabezpečiť si lepšiu kvalifikáciu a nové pracovné miesta. Pomáhajú regiónom inovovať a plánovať rast a zamestnanosť pre budúcnosť. Podporujú čisté a efektívne používanie prírodných zdrojov. Zvyšujú prístup k širokopásmovému pripojeniu a lepšiu mobilitu, najmä v menej rozvinutých častiach EÚ. Pre mnohé členské štáty sú tieto fondy hlavným zdrojom verejných investícií.

Preto je veľmi dôležité, aby bol každý eurocent vynaložený v prospech občanov EÚ ako akt zodpovednosti voči európskym daňovým poplatníkom. Aj keď sa na základe správ členských štátov za obdobie rokov 2007 – 2013 odhadujú podozrenia z podvodu v miere 0,42% platieb v rámci politiky súdržnosti, Komisia má nulovú toleranciu a je plne odhodlaná bojovať proti podvodom a korupcii, ktorá sa týka financovania z prostriedkov EÚ.

Dosahuje to zabezpečením toho, aby sa prípady prešetrili rýchlo a efektívne a aby sa nesprávne vyplatené peňažné sumy vrátili. Je jasné, že tento boj nemožno vyhrať bez spolupráce

Úroveň rizík podvodu v rôznych kategóriách rizík

členských štátov a ich správnych orgánov, najmä preto, že zodpovednosť za správu finančných prostriedkov je spoločná.

Účinný boj proti podvodom a korupcii si vyžaduje nielen nápravné, ale aj preventívne opatrenia. V tomto ohľade boli v legislatívnom rámci pre EŠIF na roky 2014 – 2020 zavedené dôležité novinky. Zahŕňali posilnenie audítorských záznamov o fungovaní fondov a zodpovednosti členských štátov, ako aj činnosti zamerané na boj proti podvodom a korupcii. Konkrétne podľa článku 125 ods. 4 písm. c) nariadenia o spoločných ustanoveniach sa vyžaduje, aby riadiace orgány zaviedli účinné a primerané opatrenia na boj proti podvodom s prihliadnutím na zistené riziko.

Miera úspechu

V nedávnej správe uverejnenej Komisiou sa poskytuje užitočný prehľad o doterajších opatreniach, identifikujú sa niektoré existujúce príklady z praxe a formuluje sa rad odporúčaní pre útvary Komisie, ako aj pre vnútroštátne a regionálne orgány.

Táto hodnotiacia štúdia zahŕňa všetkých 28 členských štátov a je založená na analýze dokumentov aj osobných rozhovoroch. Ďalšie podrobné údaje boli zozbierané a spracované na účely výberu 50 operačných programov zastupujúcich širokú škálu odvetví a tematických cieľov, ktoré zahŕňajú dopravnú infraštruktúru, životné prostredie, námorné záležitosti a rybárstvo, vzdelávanie, konkurencieschopnosť a regionálny rozvoj.

Jedným z hlavných zistení správy je, že nové právne ustanovenia a opatrenia mali pozitívny vplyv, pokiaľ ide o zvyšovanie informovanosti a cielenejšie opatrenia. Požiadavky viedli k formalizovanejšiemu a systematickejšiemu prístupu k riešeniu problému na vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Dôležitým príkladom je postup posudzovania rizika podvodov, ktorý pomohol zamerať sa viac na riziká podvodov a korupciu a zároveň vytvoril jasné prepojenie medzi zistenými rizikami a konkrétnymi opatreniami na zmiernenie. Vďaka tomu boli zavedené nové kontroly a existujúce kontroly boli posilnené.

Spojenie síl

V správe sa zároveň zdôrazňuje ďalšia potreba zlepšenia, pokiaľ ide o konzistentnosť, objektívnosť a proporcionálnosť posúdenia. V skutočnosti majú orgány v členských štátoch s miernymi a nízkymi ukazovateľmi rizika podvodov tendenciu posudzovať riziká ako vyššie, než to je v krajinách s vysokými ukazovateľmi rizika. Spomedzi šiestich kategórií rizika si viac primeraných opatrení na zmiernenie vyžaduje kolúzia vo verejnom obstarávaní a dvojité financovanie.

Zapojenie rôznych orgánov, od tých, ktoré spravujú fondy EÚ, až po orgány presadzovania práva, vedie k lepšej koordinácii činností proti podvodom a k zníženému riziku podvodov. Všetci zúčastnení aktéri by mali viac a lepšie používať dostupné nástroje a informácie, konkrétne usmernenia, odbornú prípravu a príklady osvedčených postupov.

V hodnotiacej štúdii bol vypracovaný aj prehľad postupov určených konzultantmi. Obsahuje vzory postupov boja proti podvodom zahŕňajúcich príslušné opatrenia vypracované na regionálnej, vnútroštátnej úrovni a úrovni EÚ. Prehľad sa zameriava na odborníkov na EŠIF a tvorcov politik, ktorí skúmajú spôsoby, ako zlepšiť svoje vnútroštátne systémy riadenia a kontroly alebo ich prvky.

Boj proti podvodom a korupcii je viac než kedykoľvek predtým spoločným úsilím. Z príkladov uvedených v správe jasne vyplýva, že úsilie by malo zahŕňať všetky úrovne a aktérov a musí byť dobre koordinované. Opatrenia by sa mali dôkladne plánovať, navrhovať a vykonávať, pričom by sa mala zohľadňovať dôkladná a perspektívna analýza rizík. V budúcnosti to bude čoraz dôležitejšie, keďže podľa legislatívnych návrhov Komisie na roky 2021 – 2027 sa bude kontrola ešte viac spoliehať na vnútroštátne a regionálne orgány. Tieto ustanovenia pomôžu dosiahnuť spoločný cieľ čo najefektívnejšieho a najúčinnnejšieho využívania fondov v prospech občanov. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://bit.ly/2R7fZLk>

INFORMAČNÉ MIESTO

Finančné nástroje na podporu cieľov politiky súdržnosti

Komisia v decembri 2018 uverejnila svoj najnovší ročný súhrn údajov, v ktorom sa zdôrazňuje pokrok pri vykonávaní finančných nástrojov v rámci programov na roky 2014 – 2020. Vedeli ste, že to bolo podporené aktualizovaným súborom otvorených údajov EŠIF?

Najnovšie správy o tzv. finančných nástrojoch preukazujú v období rokov 2014 – 2020 dobrý pokrok. Do konca roka 2017 dosiahli celkové príspevky viazané na finančné nástroje takmer 18,8 miliardy EUR, pričom zahŕňali 24 členských štátov a 14,2 miliardy EUR z EŠIF. Ide o výrazný nárast oproti sume 13,3 miliardy EUR, ktorá bola vykázaná na konci roka 2016.

Celkový objem zdrojov poskytnutých prostredníctvom finančných nástrojov do konca roka 2017 prevýšil objem prostriedkov poskytnutých prostredníctvom finančných nástrojov na celé obdobie rokov 2007 – 2013. Okrem toho bolo na finančné nástroje vyplatených 5,5 miliardy EUR, z ktorých 35 % bolo rozdelených konečným prijímateľom.

Najväčšie finančné prostriedky pridelené na finančné nástroje sa poskytujú v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), pričom tento typ financovania využíva aj Európsky sociálny fond (ESF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), Kohézny fond (KF) a Európsky námorný a rybársky fond (ENRF).

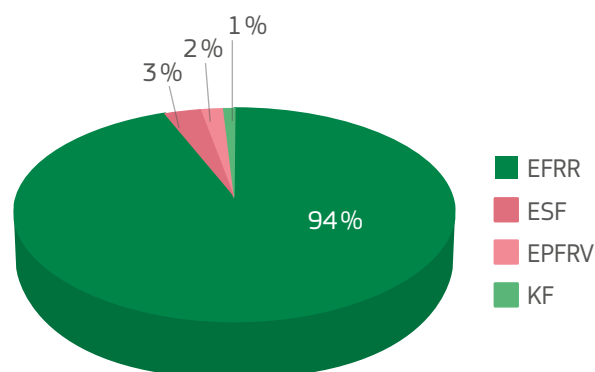
1. Kto bude mať záujem o súbor údajov?

Súbor údajov bude zaujímať celý rad zainteresovaných strán a výskumných pracovníkov v rámci politiky súdržnosti. Do konca novembra 2018 si súbor údajov prezrelo takmer 900 používateľov a stiahlo si ho 150 výskumníkov a študentov.

Najväčší podiel financovania bol určený na podporu malých a stredných podnikov (56%), nasledovali investície do nízkouhlíkového hospodárstva (16% – predovšetkým do energetickej účinnosti), výskumu, vývoja a inovácií (16%), a zamestnanosti, pracovnej mobility a sociálneho začlenenia (5%).

Tieto údaje uľahčujú monitorovanie používania finančných zdrojov EÚ a vnútroštátnych finančných zdrojov pridelených na finančné nástroje podľa jednotlivých fondov. Zatiaľ čo celkový výhľad je pozitívny, v členských štátoch existujú výrazné rozdiely v poskytovaní týchto nástrojov. Niektoré krajiny EÚ ešte musia vybrať finančných sprostredkovateľov, zatiaľ čo niektoré finančné nástroje už preukazujú konkrétne výsledky, pokiaľ ide o využívanie zdrojov vrátených na ďalšie investície, pričom najväčší pokrok sa presúva už do druhého kola investícií.

Suma EŠIF viazaná na finančné nástroje (mil. EUR)

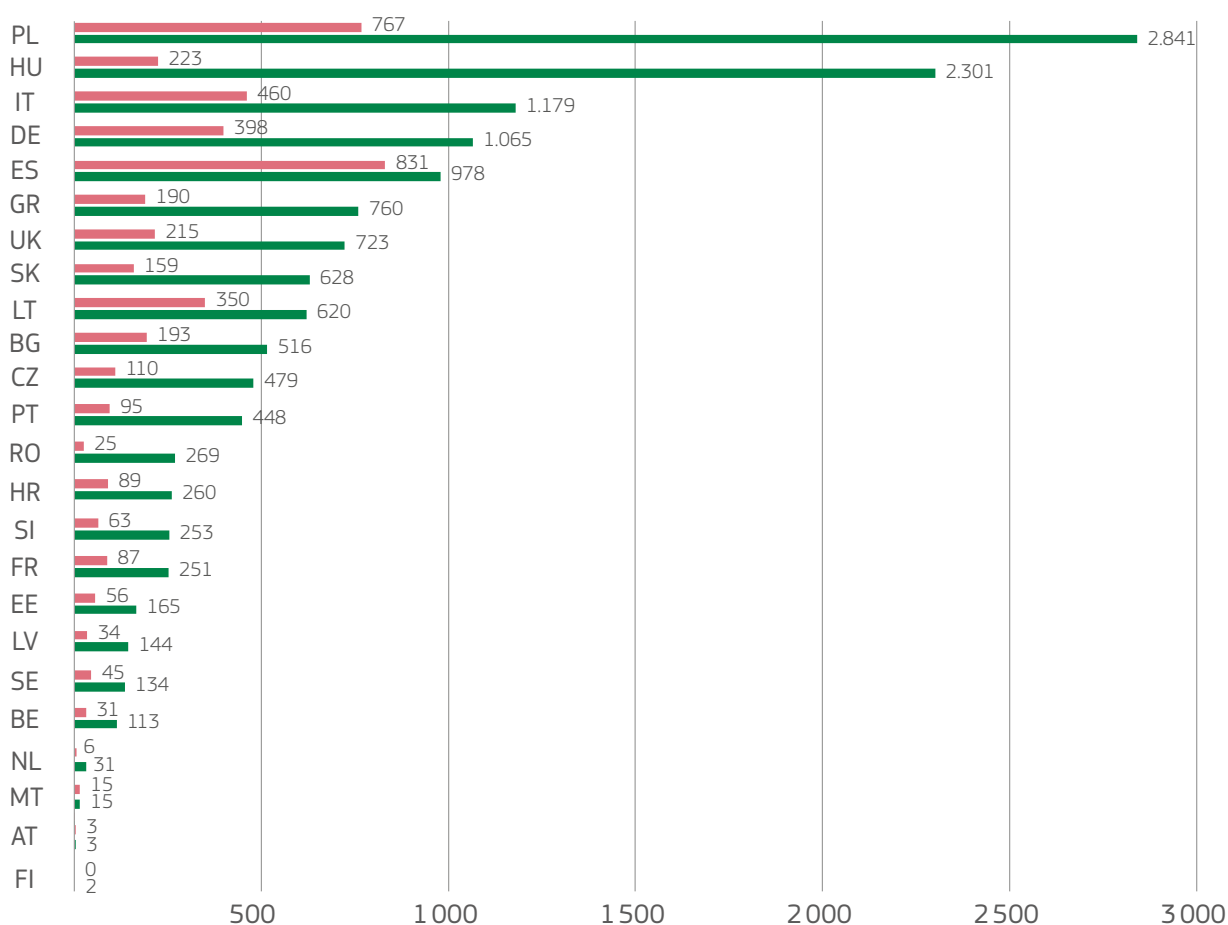
2. Ako boli údaje zostavené?

Každoročne v máji/júni sa v rámci programov podávajú Komisii správy o každom finančnom nástroji. Komisia extrahuje ročné kumulatívne údaje a predkladá ich v harmonizovanej podobe, aby sa umožnilo porovnanie pokroku pri vykonávaní v danom období. Komisia nepretržite spolupracuje s programami na zlepšenie kvality vykazovaných údajov. Súbor údajov sa pravidelne aktualizuje, aby odrážal opravy alebo zmeny.

PRESKÚMAJTE ÚDAJE NA PLATFORME OTVORENÝCH ÚDAJOV EŠIF:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/d/dcsc-7x87>

EŠIF na roky 2014 – 2020 – suma EÚ viazaná a vyplatená na finančné nástroje – koniec roku 2017

Máte nejaký problém, ktorý by ste chceli prebrať v rubrike INFORMAČNÉ MIESTO v budúcich číslach *Panoramy*?

Chceli by ste, aby sme na Platforme otvorených údajov EŠIF zverejnili nejaký dátový súbor?

V takom prípade nám pošlite e-mail: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sledujte diskusiu na TWITTERI [#ESIFOpenData](https://twitter.com/ESIFOpenData)

alebo sa prihláste na odber nášho informačného bulletinu: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Záchrana jesetera dunajského: stratégia ICPDR pre jesetera

Jesetery sú jedinečným druhom rýb, ktorých pôvod siaha až do obdobia pred viac než 200 miliónmi rokov. V tomto období prešli len veľmi malým počtom morfológických zmien, čo z nich robí pozoruhodný evolučný jav. Dnes sú jesetery v dôsledku ľudskej činnosti jedným z najohrozenejších druhov na svete.

Podľa Medzinárodnej únie na ochranu prírody je viac ako 85 % druhov jesetera klasifikovaných ako druh, ktorému hrozí vyhynutie, a preto sú jednou z najkritickejších ohrozených skupín druhov na celom svete. K najväznejším hrozbám pre ich prežitie patrí nadmerný výlov, pytlíctvo, priehrady blokujúce prirodzené migračné cesty, strata alebo degradácia biotopov a znečistenie.

Jesetery sú cennými ukazovateľmi zdravého riečneho prostredia. Medzinárodná komisia na ochranu rieky Dunaj (ICPDR) už dávno uznala ich význam a prijala jesetera, miestny druh pre rieku Dunaj, ako svoj ikonický druh. Vyvinula stratégiu na zvýšenie povedomia o vážnej situácii jesetera, podporuje existujúce a budúce projekty, iniciatívy a smernice EÚ s cieľom zlepšiť environmentálne podmienky pre jesetera a vyvíja konkrétne riešenia konkrétnych problémov, ktorým jesetery čelia.

ICPDR zriadila v roku 2012 v súvislosti s týmito cieľmi pracovnú skupinu pre jesetera dunajského a sieť vnútroštátnych a medzinárodných verejných subjektov, mimovládnych organizácií a akademických inštitúcií. Odvtedy sa usiluje o dosiahnutie cieľov súčasnej stratégie prostredníctvom podpory

programu „Jeseter 2020“. ICPDR práve podpísala grantovú dohodu s GR REGIO na vykonanie štúdie uskutočniteľnosti možností týkajúcich sa migrácie rýb v oblasti priehrady Železné vráta medzi Rumunskom a Srbskom, ktorá je hlavnou prekážkou na ich trase hore prúdom.

Ďalšie kľúčové opatrenia stratégie Jeseter 2020 zahŕňajú vytvorenie pilotného zariadenia *ex situ* pre sťahovavé druhy a monitorovanie biotopov a správania obyvateľov *in situ* pozdĺž Dunaja a jeho hlavných prítokov. Spolupráca so zmluvnými rybárskymi farmami uľahčí vytvorenie súpisu jeseterov v zajatí. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.icpdr.org/main/activities-projects/sturgeons-danube-basin>

PROJEKTY

DÁNSKE MSP SERVÍROVALI
PODNETY NA ZAMYSLENIECELKOVÉ INVESTÍCIE
3 900 000 EURPRÍSPEVOK EÚ
2 000 000 EUR

V snahe pomôcť dánskym malým a stredným potravinárskym podnikom prekonať prekážky rastu a rozvoja priniesol projekt financovaný EÚ lákavú stratégiu.

Projekt „Prekvitajúce kulinárske zážitky“ organizuje a prevádzkuje Centrum pre rozvoj podnikania v južnom Dánsku, čo je región bez spoločnej kuchyne, ale zato domov širokej škály kulinárskych prostredí a špecialít.

Prebiehajúci projekt s trvaním štyroch rokov je zameraný na štyri hlavné oblasti zlepšenia potravinárskych podnikov: kvalita, internacionalizácia, udržateľnosť a produktivita.

Prvou úlohou bolo zaoberať sa tým, ako si môžu byť MSP isté, že zložky, ktoré dodávajú, a výrobky, ktoré vyvíjajú, sú vysoko kvalitné. Aspekt internacionalizácie povzbudzuje podniky, aby vyvážali svoj tovar do rôznych krajín Európy, zatiaľ čo cieľom zamerania na udržateľnosť je podnietiť väčší dôraz na potraviny z ekologickej poľnohospodárskej výroby, aby sa podporila lepšia ekologická stopa a udržateľnejšie životné prostredie.

Lepšia stratégia na zvýšenie produktivity je obsiahnutá v štvrtom ciele projektu, ktorý zahŕňa hľadanie efektívnejších a inteligentnejších riešení pre spoločnosti na efektívne podnikanie a maximalizáciu predaja. Iniciatívy, ako je spojenie miestnych jedál s príbehmi alebo požiadanie majiteľov reštaurácií, aby zákaznikom poskytovali informácie o ich pokrme s pridanou hodnotou, majú spotrebiteľom poskytnúť jedinečnejší a autentickjší gurmánsky zážitok.

Recept na úspech

Neziskové centrum organizuje workshopy a kurzy, kde môžu účastníci diskutovať o spoločných výzvach, ktorým v regióne čelia. Navrhlo aj preverovací proces na identifikáciu vhodných podnikov na účasť na projekte: zo 160 posudzovaných MSP bolo vybraných 70.

Konzultanti centra boli pridelení do vybraných spoločností a prideľovali dotácie na ich špecializované obchodné plány, a to v rozsahu od 15% do 50% ich nákladov v závislosti od veľkosti MSP a navrhovanej stratégie. Úspech zúčastnených MSP bude snáď inšpirovať ostatné malé spoločnosti, aby sa sústredili na rozvoj vlastnej podnikateľskej stratégie, ktorá zase podporí rast v celom regióne.

Vďaka príspevku z Európskeho fondu regionálneho rozvoja projekt v súčasnosti pracuje s 31 MSP. Z dlhodobého hľadiska sa očakáva, že 70 malých podnikov vytvorí príjmy vo výške 20 miliónov EUR a vytvorí 99 pracovných miest. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://bit.ly/2RuxDtj>

GRÉCKO A TALIANSKO SPÁJAJÚ SILY NA PREDCHÁDZANIE LESNÝM POŽIAROM

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
1 300 000 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
975 000 EUR**

V rámci projektu OFIDIA, ktorý je spoluprácou medzi talianskym regiónom Apúlia a regiónom Epirus v severozápadnom Grécku, bola vybudovaná cezhraničná infraštruktúra protipožiarnej prevencie založená na počítačovo vytvorených prognostických modeloch.

Cezhraničná oblasť Talianska a Grécka je ekologicky rozmanitá, s horami, pobrežím a hustými listnatými lesmi. V dôsledku vysokých teplôt, sucha, nedbanlivosti a podpaľačstva je oblasť každoročne spustošená požiarimi. Takéto požiare sa šíria rýchlo a je ťažké ich zvládnuť.

Podľa výskumných pracovníkov OFIDIA je kľúčom k úspešnému zvládnutiu lesného požiaru včasná detekcia, presné predpovedanie počasia, koordinácia pozemných a leteckých hasičských operácií a vykonanie forenzných analýz príčin a spôsobenej škody. Nie je to však vždy ľahké, najmä v odľahlých lesoch v Taliansku a Grécku, kde je v požiarnej vežiach a hasičských zboroch z dôvodu rozpočtových obmedzení stále málo zamestnancov.

Okrem toho potrebujú hasiči v teréne ľahký prístup k podrobným predpovediam počasia spolu so živými vizuálnymi údajmi z miesta zásahu. Kontrolná miestnosť regionálnej jednotky hasičského zboru v Ioannine má aj z dôvodu rozpočtových obmedzení s tímom len bezdrôtové hlasové spojenie a nemá žiadne vizuálne ani digitálne údaje o oblasti.

Spoliehanie na technológiu

Výskumní pracovníci OFIDIA použili na vyplnenie tohto nedostatku zdrojov technológiu. Na zabezpečenie včasnej detekcie sa v rámci systému nainštalovalo v celej zalesnenej oblasti automatizované vizuálne a tepelné kamerové zariadenie. Toto zariadenie bezdrôtovo prenáša informácie do jednej z piatich moderných centrálnych riadiacich miestností, ktoré boli v rámci projektu zriadené v Lecce, Brindisi, Bari a Ioannina. Tie ich potom používajú na koordináciu svojich jednotlivých hasičských operácií.

V rámci projektu bola takisto vytvorená infraštruktúra IKT, ktorá poskytuje online zemepisné mapy s pokročilými predpoveďami počasia, indexmi požiarneho nebezpečenstva a historickými informáciami o snímačoch počasia, údajoch o predpovedi a prípadoch lesných požiarov. Tieto informácie umožňujú zúčastneným stranám efektívnejšie pripraviť svoje prevádzkové činnosti, čo v konečnom dôsledku vedie k zníženiu počtu každoročných lesných požiarov a následnej obnovy prirodzeného prostredia.

Systém OFIDIA nielen pomáha chrániť lesy v regióne pred požiarimi, ale takisto pomáha vytvárať udržateľnú kvalitu života a hospodársku prosperitu v pohraničnom regióne.

Podrobné predpovede počasia generované systémom sú napríklad sprístupnené verejnosti a môžu sa použiť na lepšie naplánovanie činností a ochranu pred extrémnymi poveternostnými podmienkami. Projekt tiež podporil užšiu spoluprácu medzi talianskymi a gréckymi orgánmi civilnej ochrany spolu s účinnejšou vedeckou spoluprácou medzi výskumnými inštitúciami v tejto oblasti – a to všetko v prospech obyvateľstva. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.youtube.com/watch?v=WVvF9IC-Z2c>

PROJEKTY

INOVATÍVNOU RECYKLÁCIOU SA ZNOVA VYUŽÍVAJÚ TEXTÍLIE PO SKONČENÍ ICH ŽIVOTNOSTI

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
4 480 000 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
1 905 000 EUR**

Vďaka príspevku z Kohézneho fondu EÚ sa v recyklačnom zariadení v Krajnom na západnom Slovensku premieňajú odpadové textílie na inovatívne ekologické výrobky, ktoré sa používajú v sektore stavebníctva a dopravy.

Po rozšírení a zmene svojich výrobných zariadení spoločnosť PR Krajné vyvinula jedinečnú technológiu na spracovanie odpadového syntetického textilu, z ktorého sa vytvárajú ekologické výrobky šetrné k životnému prostrediu.

Spoločnosť používa vlastnú patentovanú techniku STERED na recyklovanie kobercov a čalúnenia z vozidiel po skončení ich životnosti, z odrezkov z výroby nových automobilov a z buničiny z recyklovaných pneumatík. Pri postupe sa využívajú vlastnosti syntetických tkanín používaných v automobilovom priemysle, ktoré sú odolné voči vlhkosti, opotrebovaniu a majú nízku horľavosť a ktoré sa z dôvodu ich trvanlivosti takisto ťažko likvidujú.

Konečným výrobkom je stavebný blok STERED, ktorý sa vyznačuje akustickými a tepelnými izolačnými vlastnosťami a schopnosťou zadržiavať vodu. Vďaka schopnosti zachytávať vodu a odolávať poveternostným podmienkam vo všetkých ročných obdobiach sú bloky ideálne ako základ tzv. vegetačných striech, na ktorých sa dá okrem iného pestovať tráva a iné rastliny.

Okrem toho, že výrobok poskytuje vynikajúcu izoláciu a pomáha znižovať náklady na energiu, používa sa v súčasnosti s fotovoltaickými panelmi na podporu energie z obnoviteľných zdrojov v súlade s európskymi normami pre energetickú účinnosť.

Vytváranie ekologickejších mestských priestorov

Vlastnosti zadržiavania vody a potlačenia hluku spôsobujú, že výrobky STERED sú vhodné aj pre nové dráhy električiek. Zelené úseky tratí pohlčujú a pomaly uvoľňujú dažďovú vodu prostredníctvom odparovania, čím sa ochladzuje a zvlhčuje vzduch, znižuje hluk a prašnosť v prospech miestnych obyvateľov a celkovo zlepšuje mestské prostredie. Bloky sa v súčasnosti používajú aj pri výstavbe protihlukových zábran pre cestnú a železničnú infraštruktúru.

Zariadenie bolo uvedené do prevádzky v roku 2012 a do roku 2017 spracovalo viac ako 1 780 ton textílií pre automobilový priemysel. S rastom dopytu sa očakáva, že v tomto roku sa zrecykluje 700 ton materiálu, čím sa objem do roku 2019 zvýši na 1 750 ton.

V roku 2018 Kohézny fond EÚ prispel k zamestnaniu 41 ľudí v PR Krajné, pričom v nasledujúcom roku vznikne potenciál ďalších 25 pracovných miest. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.stered.sk/?lang=sk>

PROJEKTY

ZDRAVÉ VYHLIADKY PRE FARMACEUTICKÚ VÝROBU V POĽSKU

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
2 300 000 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
855 000 EUR**

Inovatívny výrobný proces pomohol výrobcovi liekov v poľskom regióne Varmsko-mazurské vojvodstvo rozvíjať nové výrobky a stať sa konkurencieschopnejším vo farmaceutickom sektore krajiny.

Plne automatizované výrobné stroje, ktoré sú prvé v oblasti výroby liekov v tomto poľskom regióne, vyrábajú a balia cenovo dostupné verzie obľúbených generických liekov proti bolesti vo forme tabliet a gélov. Čiastočne vďaka financovaniu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja spolupracovalo laboratórium Galena Olsztyn (LGO) s univerzitou University of Warmia and Mazury v hlavnom meste regiónu Olsztyn a vyvinulo a poskytuje strojové zariadenia pre automatizované výrobné linky.

Zariadenie používané na výrobu tabliet zahŕňa dokovaciu stanicu na plnenie prísad, mixér na výrobu prášku, zariadenie na lisovanie a poťahovanie tabliet a zariadenie na automatické balenie do blistrov a škatuliek. Linka v súčasnosti vyrába vlastné lieky proti bolesti LGO, 500 mg paracetamolu 400 a 200 mg ibuprofen, ktoré sa ukázali ako obľúbené u miestnych spotrebiteľov, pretože sú k dispozícii bez lekárskeho predpisu a sú lacnejšie ako originálne značky.

Druhá výrobná linka, ktorá obsahuje zmiešavacie, plniace a baliace stroje, vyrába protizápalové gély s ketoprofénom a diklofenakom aplikované na pokožku na zmierňovanie vnútornej bolesti. Všetky lieky sú založené na existujúcich zloženiach, ktorým vypršali patenty. V dôsledku toho sa spoločnosť LGO dokázala vyhnúť nákladom na výskum a zároveň zvýšiť svoj príjem o približne 30%.

Dodržiavanie prísnych kontrol

Všetky zariadenia sú plne informatizované, čo pracovníkom laboratória umožňuje pozorne sledovať výrobný proces a šetriť energiu v porovnaní s neautomatizovanou výrobou podobných liekov.

V záujme splnenia náročných noriem EÚ musí hlavný poľský farmaceutický inšpektorát osvedčiť dve nové línie voľnopredajných generických liekov vyrábaných LGO. Na dosiahnutie tohto cieľa laboratórium udržiava kontrolný systém vo všetkých fázach výroby od surovín až po výrobu a balenie.

Zavedené hygienické opatrenia zabezpečujú, aby boli lieky bez choroboplodných zárodkov. Pracovníci musia nosiť ochranný odev a vstupovať do výrobnéj zóny cez plynutesné uzávery, pričom vzduch v oblasti výroby a pre stroje sa neustále filtruje.

Inovatívne automatizované linky doteraz vytvorili 20 nových pracovných miest pre pracovníkov, ktorí absolvovali úplnú odbornú prípravu vedenú zamestnancami laboratória, aby mohli pracovať vo výrobnéj zóne LGO. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://bip2.warmia.mazury.pl>

PROGRAM

7. MARCA

Brusel (BE)

Podujatie na vysokej úrovni: Ženy vo verejnej správe

22. – 23. MÁJA

Bukurešť (RO)

Výročná konferencia Interreg

20. – 21. JÚNA

Bukurešť (RO)

„Investície do našej spoločnej budúcnosti: 8. konferencia na hodnotenie politiky súdržnosti EÚ“

7. – 10. OKTÓBRA

Brusel (BE)

Európsky týždeň regiónov a miest

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v mene Európskej komisie nenesú zodpovednosť za možné použitie uvedených informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2018

PDF: ISSN 1725-826X KN-LR-18-067-SK-N

Opakované použitie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa riadi rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iných materiálov, ktoré nepodliehajú autorskému právu EÚ, je nutné žiadať o povolenie priamo držiteľov autorského práva.

Tento časopis sa tlačí v angličtine, francúzštine, nemčine, bulharčine, gréčtine, španielčine, taliančine, poľštine a rumunčine na recyklovanom papieri. Je dostupný online v 22 jazykoch na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/panorama-magazine/

Obsah tohto vydania bol uzavretý v septembri 2018.

© Európska únia, 2018

Printed in Belgium

FOTOGRAFIE (STRANY):

Obal: © iStock/Meinzahn; Bilbao © iStock/LucVi; RegioStars

© Európska únia; EYCH © Európska únia

Strana 3: © Európska únia

Strana 4: © Európska únia

Strana 5: © Rakúske spolkové ministerstvo pre udržateľnosť a cestovný ruch, Margit Schörg

Strana 6: © Európska únia

Strana 7: © Európska únia

Strana 10: Antverpy © iStock/Argalis; Bilbao © iStock/LucVi;

© iStock/Settantasette

Strana 11: Maribor © iStock/mura; Lahti © iStock/DarthArt;

Göteborg © iStock/mura

Strana 12: © iStock/Meinzahn

Strana 14: © iStock/SocjosensPG

Strana 18: © Európska únia

Strana 20: © Európska únia

Strana 21: © Európska únia

Strana 22: © Európska únia

Strana 23: © Európska únia

Strana 24: Ceremoniál Regiostars © Európska únia; © Obchodné stredisko spoločných služieb; © VTT Finland

Strana 25: © Štatutárne mesto Ostrava - © iStock/FatCamera -

© Nant Gwtheyrn; © Vista Alegre Heritage Museum

Strana 26: © Európska únia

Strana 27: © Európska únia

Strana 28: © Anina Vontavon

Strana 29: © iStock/kyneshner

Strana 30: © Iskra Cankova

Strana 31: © Aurore Dessaigne

Strana 32: © Európska únia; © Martín Guillermo

Ramírez © AEBR

Strana 33: © Diana Zsoldos

Strana 34: © Európska únia

Strana 38: © Európska únia

Strana 41: © Európska únia/Geert VandenWijngaert

Strana 42: © South Poland House

Strana 43: © Združenie fínskych miestnych a regionálnych orgánov

Strana 44: © Kastília-La Mancha

Strana 45: © iStock/weerapatkiatdumrong

Strana 54: © iStock/wrangle

Strana 55: © Projekt Prekvitajúce kulinárske zážitky

Strana 56: © iStock/mrak_hr

Strana 57: © Juraj Plesník

Strana 58: © iStock/xfzsy

ZOSTAŇME V KONTAKTE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

[ec.europa.eu/commission/2014-2019/
cretu_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)
[@CorinaCretuEU](https://twitter.com/CorinaCretuEU)

Úrad pre publikácie

Európska komisia
 Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
 Komunikácia – Agnès Monfret
 Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
 E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu